

İSVİÇRE

ÜLKE RAPORU

Hazırlayan : **Emine Çiğdem CİVANER**
Ankara - February, 2011

T.C. Başbakanlık
Dış Ticaret Müsteşarlığı
İHRACATI GELİŞTİRME ETÜD MERKEZİ

Temel Sosyal ve Ekonomik Göstergeler

İsviçre 2009 yılı verilerine göre dünyadaki ithalatçı ülkeler arasında 21. büyük pazar konumunda olup, dünya pazarlarından aldığı pay %1,2'dir. Dünyadaki tedarikçi ülkeler arasında ise 20. sıradaki yeri ile %1,4 paya sahip durumdadır.

Temel Sosyal Göstergeler

Resmî Adı	İsviçre Konfederasyonu
Başkenti	Bern
Nüfus	7,8 milyon (2010)
Resmî Dili	Almanca, Fransızca, İtalyanca, Romans
Din	Roman-Katolik(%83-88), Müslüman(%5-15), Musevi(%1)
Yüzölçümü	41.277 km ²
Başkent (nüfus)	Bern (122 bin)
Başlıca Şehirler (nüfus)	Zürih (342 bin), Cenevre (177 bin), Basel (164 bin), Bern (122 bin), Lozan (116 bin)
Yönetim Biçimi	Cumhuriyet (Yarı Başkanlık)
Cumhurbaşkanı	Doris LEUTHARD
Başbakan	Hans- Rudolf MERZ
Para Birimi	İsviçre Frangı (Swfr) 100 centimes veya rappen

Kaynak: The Economist Intelligence Unit, Switzerland Country Forecast (Mart 2010)

Temel Ekonomik Göstergeler

Gösterge	2005	2006	2007	2008	2009b	2010c	2011c
GSYİH (milyar dolar, cari fiyatlarla)	372,5	391,2	434,1	500,3	492,2	487,1	495,5
GSYİH (milyar İsviçre Frangı, cari fiyatlarla)	463,8	490,5	521,1	541,8	535,6	543,2	554,3
Reel Büyüme Oranı (%)	2,6d	3,6d	3,6d	1,8d	(-)1,5d	1,4	1,2
Cari İşlemler Dengesi (milyar dolar)	52,9	56,9	40,6	5,1	34,6	34,5	34
Cari İşlemler Dengesi GSYİH'daki payı (%)	14,2	14,5	9,3	1	7	7,1	6,9
Kişi Başına GSYİH (dolar, cari fiyatlarla)	49,935	52,103	57,166	64,953	63,328	62,191	62,94
Kişi Başına GSYİH (dolar, PPP*)	35,71	38,106	41,007	42,029b	41,567	42,412	43,218
İşsizlik Oranı (% , ort.)	3,8	3,3	2,8	2,6	3,7	4,4	4,4
Enflasyon Oranı (% , ort, TÜFE)	1,2	1,1	0,7	2,4	-0,5	0,8	0,9
Enflasyon Oranı (% , ort., ÜFE)	0,8	2,0	2,4	3,4	-2,1	-0,1	0,6
Kredi Faiz Oranı (% , ort.)	3,1	3	3,2	3,3	2,8c	2,8	3
Döviz Kuru Swfr/\$ (yıl sonu)	1,31	1,22	1,13	1,06	1,03	1,14	1,10
İhracat (fob, milyar dolar)	151,3	167,2	200,5	241,2	205,5	208,9	217,6
İthalat (fob, milyar dolar)	145,4	162,2	187,3	227,7	192,1	199,7	209,4
Dış Ticaret Hacmi (fob, milyar dolar)	296,7	329,4	387,8	468,9	397,6	408,9	427,0
Dış Ticaret Dengesi (milyar dolar)	5,9	5,0	13,2	13,5	13,4	9,3	8,2

Kaynak: The Economist Intelligence Unit, Switzerland Country Forecast (Mart 2010)

Üyesi Olduğu Uluslararası Kuruluşlar

ADB(Bölge dışı üye), AfDB (Bölge dışı üye), Australia Group, BIS, CE, CERN, EAPC, EBRD, EFTA, ESA, FAO, G- 10, IADB, IAEA, IBRD, ICAO, ICC, ICRM, IDA, IEA, IFAD, IFC, IFRC, ILO, IMF, IMO, IMSO, INTERPOL, IOC, IOM, IPU, ISO, ITSO, ITU, İTUC, LAIA (Gözlemci), MIGA, MONUC, NEA, NSG, OAS (Gözlemci), OECD, OIF, OPCW, OSCE, Paris Club, PCA, PFP, UNCTAD, UNESCO, UNHCR, UNIDO, UNITAR, UNRWA, UNTSO, UNWTO, UPU, WCL, WCO, WFTU, WHO, WIPO, WMO, WTO, ZC.

Genel Bilgiler

Coğrafi Konum

Almanya (346 km), Fransa (572 km), İtalya (734 km), Avusturya (165 km) ve Liechtenstein (41 km) ile sınırları bulunan İsviçre, 45 – 48 derece kuzey enlemleri ile 5 – 11 derece doğu boylamları arasında yer alan bir Orta Avrupa ülkesidir.

Ülkenin yüzölçümü 41.277 km² olup, bu alanın 30.741 km² verimli (12.700 km² orman, 15.300 km² ekilebilir alan, 2.457 km² 'si ise oturmaya elverişli bölgeler) ve 10.828 km² verimsiz topraklardan oluşmaktadır.

İsviçre'nin büyük bir bölümü dağlar ve göller ile kaplı olup, en yüksek noktası deniz seviyesinden 4.634 metre yükseklikte bulunan Monte Roseun Dufour Tepesi ile en alçak noktası deniz seviyesinden 193 metre yükseklikte bulunan Lago Maggiore'dur.

Siyasi ve İdari Yapı

Siyasi ve İdari Yapı

Yasama

Yönetim Şekli: İsviçre 1291 yılında kurulmuş bir federasyondur. İsviçre Konfederasyonu 20 tam ve 6 yarım kantondan oluşan bir cumhuriyettir. 1848 yılında kabul edilen Anayasa, 1874 ve 1978 yıllarında esaslı değişikliklere uğramıştır. Halen yürürlükte olan Anayasa ise 18 Nisan 1999 tarihinde kabul edilerek 1 Ocak 2000 tarihinde yürürlüğe girmiştir. İsviçre'de yasama gücü iki kanatlı Federal Meclis'te

bulunmaktadır. Federal Meclis 46 üyesi bulunan (kantonlardan 2, yarım kantonlardan 1'er kişi) Kantonlar Meclis'i ve 200 üyesi bulunan Ulusal Meclis'ten oluşmaktadır. Kantonlar Meclis'i ve Ulusal Meclis Üyeleri 4 yıllığına genel seçimler ile seçilirler.

Yürütme

Yürütme görevi ise 7 üyeli Federal Konsey (hükümet) ve Federal Şansölyelik yetkisindedir. Federal Konsey'de İsviçre'nin 4 büyük partisi temsil edilmektedir.

Yargı

Yargı görevi bağımsız İsviçre mahkemelerince yürütülmektedir.

Nüfus ve İşgücü Yapısı

Ülkenin nüfusu 2010 yılı için 7,8 milyon 2013 için 7,9 milyon kişi olarak tahmin edilmektedir.

Son yıllarda ülkedeki nüfus artış hızı ivme kazanmış olup bu artışta AB (15) vatandaşlarına oturma izni için verilen kota sınırlamasının kaldırılmasının bu artışta önemli rolü olmuştur. İsviçre'de yaşayan yabancıların (sığınma isteyen ve mevsimlik işçiler dışında) toplam nüfus içerisindeki payı 2006 yılı verilerine göre % 20,7 olmuştur.

Yaşlanan nüfus ülkenin en önemli dezavantajlarından biridir. Ülkedeki ortalama yaşam süresi AB(%25) ortalamasının üzerindedir.Yapılan tahminler Bu ise 2030 yılında 65 yaş üstü nüfusun toplam içindeki payının %42,6 ya kadar yükseleceğini göstermektedir. 2008 yılında ise bu oran % 16 düzeyinde olmuştur.

İstihdam-İşgücü

İsviçre'de haftalık çalışma saati 38 saat olmakla birlikte, sektörler göre değişiklik gösterebilmektedir. Ülke genelinde uygulanan asgari ücret 3.600,- CHF olup, çalışanların maaşından ve işverenlerden % 1 oranında işsizlik sigortası kesintisi yapılmaktadır. İsviçre iş gücü piyasasını Haziran 2002 de AB vatandaşlarına açmıştır. 2007 yılında ise AB 15'ler için bu konudaki kotaların da kaldırılması ile AB den İsviçre'ye hızlı bir göç başlamıştır.

Nüfus İstatistikleri

Nüfus (milyon)	2003	2008	2013
Toplam	7,4	7,7	7,9
Erkek	3,6	3,8	3,9
Kadın	3,7	3,9	4
Yaş Grubuna Göre Dağılımı(%)	-	-	-
0 -14	16,9	15,8	14,9
15 -64	67,8	68,2	67,5
65+	15,3	16	17,6
Şehirleşme Oranı (% of total)	74,4	76,3	78,1
İş gücü (milyon)	3,8	4,1	4,1
Dönem ortalaması	-	2004 -08	2009 -13
Nüfus artış hızı (%)	-	0,9	0,5
Çalışma yaşındaki Nüfus Artışı (%)	-	1	0,3
İş gücü Sayısındaki Artış (%)	-	1,3	0,3
Doğum oranı (1,000 kişi için)	-	9,7	9,5
Ölüm oranı (1,000 kişi için)	-	8,5	8,7
Çocuk ölüm oranı (1,000 kişi için)	-	4,3	4,1
Ortalama ömür (yaş)	-	-	-
Erkek	-	77,7	78,2
Kadın	-	83,5	84,1
Ortalama	-	80,5	81,1
Nüfus Yoğunluğu (kişi/ km2)	-	-	-
Din (%)	-	Katolik(85), Müslüman(5)	-

Kaynak: International Labour Organisation (ILO)

Nüfusun Şehirlere Göre Dağılımı

Şehir	Nüfus (bin kişi)
Zürih	342
Cenevre	177
Basel	164
Bern	122
Lozan	116

Kaynak: Economic Intelligence Unit,2010, Switzerland Country Forecast

İstihdam-İşgücü İstatistikleri

İş gücü Piyasası (Ortalama)	2005a	2006a	2007a	2008a	2009a	2010b	2011b	2012b	2013b	2014b
İşgücü (Milyon)	3,84	3,88	3,96	4,05	4,10	4,14	4,15	4,16	4,17	4,18
İşgücündeki Değişim (%)	0,2	1,0	2,2	2,3	1,2	1,0	0,3	0,0	0,3	0,3
Çalışan nüfus (Milyon)	3,69	3,74	3,9	4,0	4,0	3,96	3,97	3,99	4,01	4,04
Çalışan sayısındaki değişim (%)	0,4	1,6	2,9	2,6	0,1	0,1	0,3	0,4	0,6	0,6
İşsiz sayısı (Milyon)	0,15	0,13	0,11	0,10	0,15	0,18	0,18	0,17	0,16	0,15
İşsizlik oranı(%)	3,8	3,3	2,8	2,6	3,7	4,4	4,4	4,0	3,8	3,5

Ülkenin nüfusu 2010 yılı için 7,8 milyon 2013 için 7,9 milyon kişi olarak tahmin edilmektedir. Son yıllarda ülkedeki nüfus artış hızı ivme kazanmış olup, AB (15) vatandaşlarına oturma izni için verilen kota sınırlamasının kaldırılmasının bu artışta önemli rolü olmuştur. İsviçre'de yaşayan yabancıların (sığınma isteyen ve mevsimlik işçiler dışında) toplam nüfus içerisindeki payı 2006 yılı verilerine göre % 20,7 olmuştur.

Yaşlanan nüfus ülkenin en önemli dezavantajlarından biridir. Ülkedeki ortalama yaşam süresi AB(%25) ortalamasının üzerindedir. Yapılan tahminler 2030 yılında 65 yaş üstü nüfusun toplam içindeki payının %42,6 ya kadar yükseleceğini göstermektedir. 2008 yılında bu oran % 16 düzeyinde olmuştur.

Doğal Kaynaklar ve Çevre

İsviçre; Almanya (346 km), Fransa (572 km), İtalya (734 km), Avusturya (165 km) ve Liechtenstein (41 km) ile sınırları bulunan 45 – 48 derece kuzey enlemleri ile 5 – 11 derece doğu boylamları arasında yer alan bir Orta Avrupa ülkesidir.

Ülkenin yüzölçümü 41.284 km2 olup, bu alanın 30.741 km2 verimli (12.700 km2 orman, 15.300 km2 ekilebilir alan, 2.457 km2 'si oturma elverişli bölgeler ve 10.828 km2 verimsiz topraklardan oluşmaktadır.

İsviçre'nin büyük bir bölümü dağlar ve göller ile kaplı olup, en yüksek noktası deniz seviyesinden 4.634 metre yükseklikte bulunan Monte Roseun Dufour Tepesi en alçak noktası deniz seviyesinden 193 metre yükseklikte bulunan Lago Maggiore'dir.

Ayrıca Lehman, Baden ve Neuchatel en önemli göllerini; Dom, Weisshorn ve Mattehörn en yüksek tepelerini ve Rhein, Aare ve Rhone ise en uzun nehirlerini oluşturmaktadır

Tarım

İsviçre, ekonomisinde tarımın ülke ekonomisindeki yerinin küçük olduğu ülkeler arasında yer almaktadır. 2009 yılında Gayri Safi Yurt İçi hasıladan tarımın aldığı pay %1,5 olmuştur. İsviçre; dünyada ekonomisinde tarımın aldığı pay ve tarımsal işletme büyüklüğü açısından son sıralarda yer alan ülkeler arasındadır.

Ormanlar

Orman alanları ülkenin yüzölçümünün yaklaşık % 31'ine karşılık gelmekte olup, bunun sonucu olarak İsviçre önemli bir kereste üreticisidir. Ülkede yaklaşık 90 000 kişi geçimini doğrudan veya dolaylı olarak keresteden sağlamaktadır. Ülkede çok büyük ormanların olmamasına karşın ormansız bölge de bulunmamaktadır. Kayın ve meşe ağaçları 1300 metreye kadar yükseklikte bulurken çam ve ladin ağaçları 1900 metre yüksekliğe kadar yetişmektedir. Alp dağlarının güneye bakan yönünde ise kestane ağaçları ise bulunmaktadır.

Doğal kaynaklar açısından zengin olmayan İsviçre'de ormanlar önemli kaynaklardan biri durumundadır. Yüzyıllardır İsviçreliiler odunu evlerinin inşasında ve ısınma amacıyla kullanmışlardır. Diğer taraftan İsviçre'de üretilen kereste pek çok Avrupa ülkesi (özellikle Hollanda) tarafından gemi yapımında tercih edilen ürün durumundadır. Geçmişte odun kömürünün bir kısmı maden ocaklarında ve cam yapımında kullanılırken kalan bölümü de metal üreticisi ülkelere ihraç edilmiştir.

Kaynak: www.swiss.org

Madenler ve Enerji Kaynakları

Maden kaynakları oldukça sınırlı olup sektörde 2005 yılı verileri ile 5000 işçi bulunmaktadır. Sektörün anılan dönem için GSYİH sı 556 milyon dolar değerinde olmuş ve GSYİH'dan aldığı pay %0,2 oranında gerçekleşmiştir. Yüzölçümü itibarıyla oldukça küçük bir ülke olan İsviçre, doğal kaynaklar açısından dışa bağımlı bir konumdadır. Bu nedenle ihtiyacının tamamını ithalat yoluyla karşılamaktadır.

Kaynak: EIU Switzerland Country Profile 2008

Genel Ekonomik Durum

Ekonomik Yapı

İsviçre'de 90'lı yıllarda ekonomi dışa açılmış ve GSYİH'dan mal ve hizmet ihracatının aldığı pay hızla artmıştır. Ekonominin giderek artan küreselleşmesi birçok işletmenin yeniden yapılanmasına yol açmıştır. 2007 yılı için bu oran % 56,3 olarak gerçekleşmiştir. 1993 – 2007 döneminde hizmet sektöründeki çalışan sayısı %19 oranında artmış buna karşın sanayi sektöründe 2004'e yılına kadar %12 oranında düşüş olmuş ve tekrar toparlanmaya başlamıştır. 2004 -2007 döneminde İsviçre ekonomisi iyi bir büyüme seyri izlemiştir. GSYİH 2004 yılında, bir önceki senenin fiyatlarıyla, % 2,5 oranında artmıştır. GSYH 2005 yılında güçlü bir büyümeyle bir önceki senenin fiyatlarıyla, % 2,6 oranında artmıştır. Bu olumlu gelişmenin ardında güçlü iç talebin ve yatırımların büyük katkısı vardır. 2006 yılında büyüme, alışılmadık bir şekilde, % 3,4'ü bulmuştur ve bu oran, 1990'dan beri ikinci (2000: %3,6) yüksek büyüme oranıdır. 2006 yılındaki bu başarının arkasında, finansal sermaye şirketlerinin değer oluşturmalarındaki artış ve ihracatçı firmalar bulunmaktadır. 2007 yılında büyüme yüksek düzeyde (%3,3) gerçekleşmiştir. Bir önceki yılda olduğu gibi, bu başarılı neticinin en önemli müsebbipleri finansal sermaye şirketleri ve ihracatçılardır. Ayrıca artan iç talep de bu gelişmede önemli rol oynamıştır. 2008 yılında dünyadaki finansal kriz nedeniyle büyüme %1,8 oranına gerilemiş ve düşüş 2009 yılında da devam ederek %1,5 olmuştur.

Ekonomi Politikaları

İsviçre'de, ekonomi politikaları konusundaki yetki pek çok kuruluş arasında dağıtıldığından bu konuda sıklıkla sorunlar yaşanmaktadır. Ancak para politikasındaki tek yetkili merci bağımsız çalışan İsviçre Merkez Bankasıdır. Federal hükümet vergiler konusundaki sorumluluğu kantonlarla paylaşmakta ve toplam gelirlerin sadece üçte birini kontrol edebilmektedir. Ancak rekabet politikası, işgücü piyasası gibi ekonomi politikası kapsamındaki diğer konular federal hükümet tarafından idare edilmektedir. İsviçre AB'ye üye olmamasına karşın AB ile yakın ekonomik ilişkileri mevcuttur

Son 15 yıldır büyüme hükümetin önceliği olmuş, bu amaçla 2003- 2007 dönemi için hükümet büyüme politikalarını hayata geçirmek için bir 'büyüme paketi' hazırlamıştır. Bu paket; iç pazarda rekabetin yoğunlaştırılması, vergi ve sağlık reformlarının yapılması, tarım sektöründeki korumacılığın kaldırılması, AB ile ekonomik uyumlaştırmaya gidilmesi, lise eğitim sisteminin iyileştirilmesi konularını kapsamakta idi. Bu önlemlerle GSYİH'nın % 8 oranında büyümesi hedeflenmişti. 2008- 2009 döneminde ekonomide dünya ekonomisi ile birlikte durgunluk yaşanmıştır. 2010- 2011 döneminde alınacak önlemlerle geçmiş dönemdeki sıkıntılar giderilmesinin amaçlanacağı tahmin edilmektedir. Diğer taraftan zaman içerisinde reformlar ile ilgili bazı önlemler geliştirilmiş olsa da hükümetin geçmiş dönemlerde tamamlanamamış reformlar konusunda çalışmalarına devam edeceği düşünülmektedir.

Ekonomik Performans

2009 da GSYİH büyüme oranı %1,5'a gerilemiştir. 2010 için büyümenin yine %1,5 oranında olabileceği tahmin edilmektedir. 2009 yılı son çeyreğinde GSYİH % 0,7 oranında artmış olup bu oran Euro bölgesi ortalaması (%0,4), AB(%0,5), Almanya (%0), İtalya'nın (%- 0,2) ve Japonya (%0,6) nın üzerinde bir artışa karşılık gelmektedir. ABD ise (% 0,9) artış ile İsviçre'yi geride bırakmıştır. İsviçre'nin 2010 yılı ilk üç çeyreğinde göstermiş olduğu performans (% 0,9,% 0,8, %0,7) ile kriz öncesi 2008 yılındaki 2 çeyreğinin ortalamasının üstüne çıkmayı başarmıştır. Yıllık ortalama olarak %3,1lik artışı gerçekleştirmiştir. Yukarıda örnekleri gösterilen ekonomilerden hiçbiri henüz kriz öncesi büyüme seviyesini yakalayamamışlardır.

2010- 2011 dönemleri için tahmin edilen enflasyon oranı %1 seviyesindedir. Ülkedeki iç talep durgunluğunu sürdürmektedir. Buna karşın mal ihracatı 3. çeyrekte % 4,3 oranında artmış olup çeyrek dönemler arasındaki artış % 2,3 oranında gerçekleşmiştir. Mal ithalatı % - 0,1

düzeyinde gerilerken hizmet ithalatı %1,8 oranında artmıştır. Yatırımlar konusundaki talep artmıştır. Özel ve kamu tüketimi artmış, tüketici güveni Ocak 2010 da uzun dönem ortalamasını üzerinde seyretmiştir.

Ülkedeki iç talep durgunluğunu sürdürmektedir. Buna karşın mal ihracatı 3. çeyrekte % 4,3 oranında artmış olup çeyrek dönemler arasındaki artış % 2,3 oranında gerçekleşmiştir. Mal ithalatı % - 0,1 düzeyinde gerilerken hizmet ithalatı %1,8 oranında artmıştır. Yatırımlar konusundaki talep artmıştır. Özel ve kamu tüketimi artmış, tüketici güveni Ocak 2010 da uzun dönem ortalamasını üzerinde seyretmiştir.

Reel GSYİH Büyüme Projeksiyonu

	2005	2006	2007	2008	2009
-					
GSYİH (milyar ABD \$)	372,5	391,2	434,1	500,3	492,2
Reel GSYİH Büyüme Oranı (%)	2,6	3,6	3,6	1,8	1,5

Kaynak: Switzerland Country Report, March 2010

Sektörler

Tarım ve Hayvancılık

Ülkenin iklimi, toprak ve arazi yapısı tarımsal üretime çok elverişli olmayıp, hayvancılık ise genellikle küçük işletmelerde yapılmaktadır. 2007 yılı verileri tarımsal işletmelerin % 63'ünün hayvansal üretimde yoğunlaştığı ve tarımda kullanılan arazinin % 70'inin hayvan yemi üretilen yeşil alanlardan oluştuğunu göstermektedir.

İsviçre tarımının yıllardır süren yapısal değişimi neticesinde, tarımsal işletme ve tarımda çalışan nüfusta önemli bir düşüş gözlenmiştir. Çalışan nüfusun % 4'ü tarım sektöründedir. 1985 - 2007 yılları arasında tarımsal işletmelerin sayısı % 37,5 oranında azalarak 2007 yılında 61.800 işletme kalmıştır. Tarımda çalışanların % 25'i gelirlerinin yarıdan fazlası tarım dışı sektörlerden sağlanmaktadır.

Toplam tarımsal kullanım alanının son 20 yılda çok fazla değişmemesi ve tarımda çalışan nüfusun azalmasının sonucu olarak ortalama işletme büyüklüğü önemli ölçüde artmıştır. 1985 - 2007 yılları arasında işletme başına kullanılan alan, 10,8 hektardan 17,2 hektara çıkmıştır. Aynı zaman aralığında tarımda çalışan nüfus ise neredeyse yarı yarıya azalmıştır. 2007 yılında tarım sektöründe 173.000 çalışan kalmıştır ve bunların yalnızca % 45'i tamgün çalışan işçilerdir.

Tahıllardan buğday ve arpa, köklü bitkilerden şeker pancarı, patates, havuç, meyvelerden elma, üzüm, armut ve çilek İsviçre'nin üretimde önde gelen ürün çeşitleridir. 2007'de yaklaşık 1 milyon ton tahıl üretilmiştir ve bunun % 53'ünü buğday oluşturmuştur.

Ayrıca devlet tarafında sübvans edilen fiyatlarla yılda 124 milyon litre şarap üretilmiştir.

Süt mamullerinden ise 2008 yılında 4 milyon tonun üzerinde inek sütü, 21 000 ton keçi sütü üretilmiştir. Tarımsal gelirlerde dünyaca ünlü İsviçre peynirinin önemli bir payı vardır ve 2008 yılında 197 000 ton üretim yapılmıştır. .

Canlı hayvanlardan ise sığır, domuz, koyun, at ve kümes hayvanları üretilmektedir. 2008 yılında ülkede 441.000 ton et üretilmiş bunun 231 bin tonunu domuz eti, 135 000 tonunu sığır eti olmuştur.

İsviçreli çiftçiler, ülkede tüketilen gıda maddelerinin 3/5'ini üretmektedir. 2006 yılında, bitkisel besin enerji değerinin % 40'ı, hayvansal besin enerji değerinin % 93'ü yurt içinde üretilmiştir. Ancak hayvansal ürünlerde dikkat edilmesi gereken, üretimlerinin kısmen, yalnızca ithal vitaminli hayvan yemleriyle mümkün olabileceği hususudur. Dolayısıyla İsviçre, gıdada önemli ölçüde dışa bağımlıdır. 2006 yılında İsviçre'de kişi başına 400 kg gıda maddesi üretilmiş bir o kadar da ithal edilmiştir.

Besinin enerji değeri esas alındığında, kişi başına düşen tüketim geniş ölçüde sabit kalmaktadır. Kişi başına düşen gıda tüketiminin enerji değeri 30'lu yıllara nazaran 80'li yıllarda yaklaşık % 6 artmış ve o zamandan beri, günde kişi başına 3.200 ve 3.400 kalori arasında sabit kalmıştır. İsviçrelilerin beslenme alışkanlıkları belirgin bir şekilde değişmektedir. Örneğin, süt ve süt ürünleri tüketimi onlarca yıldır düzenlenmesi gibi konular ele alınmıştır. Böylelikle tarımın bütçedeki yükü hafifletilmiş diğer taraftan da gerek tüketicilerden gerekse ticari ortaklardan gelen baskı azaltılmıştır.

1990'lı yıllarda İsviçre tarım politikasını iki aşama ile yeniden düzenlemiştir. 1992 yılında İsviçre Federal Konseyi'nin tarım hakkında yayımladığı Yedinci Raporu ile duyurulan ve Uruguay Round müzakereleri ile daha da güçlendirilen ilk aşamada, çiftçilere verilen fiyat desteklerinden uzaklaşarak doğrudan ödemelere önem vermiştir. Birinci aşamada fiyat indirimi, fiyat politikası ile gelir politikasının ayrılması, gelirlerdeki kaybı karşılayacak doğrudan ödemeler (ki bunlar kısmen çevre kriterlerine bağlıdır) ve sınır korumasının yeniden düzenlenmesi gibi konular ele alınmıştır. Böylelikle tarımın bütçedeki yükü hafifletilmiş diğer taraftan da gerek tüketicilerden gerekse ticari ortaklardan gelen baskı azaltılmıştır.

İsviçre Parlamentosu, 1998 yılının Nisan ayında kabul ettiği "Tarım Politikası 2002" ile sektörün yapısal değişimini, maliyetlerin kısımlarını, bu alandaki etkili projelerin desteklenmesini, piyasaların liberalleştirilmesini ve doğrudan ödemelerin yapılması yoluyla tarım sektörünün gelişmesini destekleyerek bu sektörün rekabet edebilirliğini artırmayı amaçlamıştır. Bu aşamada tarım ürünlerindeki garantili fiyatlar kaldırılmış ve tüm doğrudan ödemeler asgari ekolojik standartlara (Ecological Minimum Standard) (EMS) bağlanmıştır. Oluşturulan bu yeni yapıda; doğrudan ödeme sisteminin kriterleri arasında ekolojik üretim koşulları öncelikli olarak dahil edilmiş ve genel doğrudan ödeme ile entegre üretim için yapılan ödemeler, bölge ödemeleri adı altında birleştirilmiştir.

Söz konusu Ekolojik Koşullar aşağıda yer almaktadır.

- 1) Çiftlik hayvanlarına, hayvanları koruma kanunlarına uygun şekilde davranılması,
- 2) Ürünlerin yetiştirilmesinde aşırı gübrenin kullanılmaması,
- 3) Ekolojik açıdan ek bölgelerin uygun oranda ayrılması, (özel mahsullere yönelik üretim alanlarının en az %3,5'inin ve diğer üretim alanlarının % 7'sinin ekolojik telafi bölgeleri olarak ayrılması vb.)
- 4) Toprağın verimliliğinin korunarak, kaliteli tarımsal ürünlerin yetiştirilmesi amacıyla sıra ile farklı ekinlerin ekilmesi,
- 5) Toprakta kimyasal madde birikiminin ve erozyonun önlenmesi amacıyla, toprağın yeterli düzeyde korunması,
- 6) Yetiştirilecek ürünlere uygun kimyasal maddelerin kullanılması.

"Tarım Politikası 2002'nin yürürlüğe girmesiyle tarımsal ürünlerin satışına devletin müdahalesi azalmış bulunmaktadır. 1999 yılının Nisan ayında yağ ithalatından sorumlu olan BUTYRA tasfiye edilmiş ve 2000 yılının Ocak ayında peynir ihracatı ile ilgili İsviçre Peynir Birliği kaldırılmıştır.

Konfederasyon, et ve şeker gibi ürünlerin pazarlanmasında özel şirketlere görev vermiştir. Fiyat Kontrol Otoritesi 31 Aralık 1998 tarihinde feshedilmiş ve hassas tarım ürünlerinin durumunu takip edebilmek için Pazar İzleme Kurulu oluşturulmuştur. Fiyatı izlenen ürünler arasında et ve et ürünleri, süt ve süt mamulleri, yumurta, kümes hayvanları, meyve ve sebzeler yer almaktadır.

2006 yılında tarım kesimine 2,5 milyar CHF doğrudan ödeme yapılmıştır.

Diğer taraftan İsviçre ile AB arasında 2002 yılında yapılan tarım ürünlerine yönelik anlaşma ile belirli tarımsal ürünlerin kotalar dahilinde taraflar arasında gümrüksüz ticaretine izin verilmiştir.

Tarımsal Üretim İstatistikleri

	2000	2005	2006	2007	2008
Tarım Sektörünün Üretimi	11.084.046	10.346.734	10.023.885	10.637.311	10.912.758
Tarımsal Üretim	10.725.740	10.052.586	9.690.231	10.329.450	10.607.554
Tarımsal Mal Üretimi	10.165.675	9.414.487	9.080.370	9.715.798	9.981.559
Bitkisel Üretim	4.882.907	4.465.689	4.156.098	4.687.824	4.574.197

Tahıl (Tohumluk Dahil)	619.958	448.267	442.399	456.257	443.536
Endüstri Bitkileri	263.013	284.733	255.499	299.594	312.850
Yem Bitkileri	1.351.137	1.347.965	976.457	1.383.288	1.264.156
Sebze ve Bahçivanlık Ürünleri	1.332.231	1.269.732	1.332.026	1.367.449	1.376.910
Patates	207.017	177.114	173.826	171.508	179.253
Meyve	643.368	496.360	507.576	540.768	507.301
Şarap	437.986	413.234	431.593	434.871	456.484
Diğer Bitkisel Ürünler	28.197	28.283	36.722	34.088	33.708
Hayvansal Üretim	5.282.768	4.948.798	4.924.272	5.027.974	5.407.362
Hayvanlar	2.529.353	2.425.157	2.429.791	2.550.489	2.667.141
Hayvansal Ürünler	2.753.415	2.523.641	2.494.481	2.477.485	2.740.221
Tarımsal Hizmet Üretimi	560.064	638.100	609.861	613.652	625.995
Tarımsal Hizmetler	529.438	607.767	606.978	612.205	625.995
Süt Kontenjanlarının Kiralanması	30.626	30.333	2.883	1.447	-
Tarımsal Olmayan Yan Faaliyetler (Ayrılamaz)	358.306	294.148	333.655	307.861	305.204
Tarımsal Ürünlerin İşlenmesi	186.790	193.502	207.693	207.564	202.017
Diğer Ayrılamaz Yan Faaliyetler, Mallar ve Hizmetler (Başka Yerde Tanımlanmamış)	171.516	100.646	125.962	100.297	103.187

Kaynak: T.C. Bern Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği

T.C: Bern Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği
Economic Intelligence Unit Country Report
FAO- Dünya Tarım ve Gıda Örgütü
AB Resmi Gazetesi: OJ L 114/ 132 30.Nisan 2002

Sanayi

İsviçre'de sanayi sektöründe küreselleşme ile artan dış rekabetin baskısı ve İsviçre Frangının değer kazanması sonucunda belirli sektörlerde uzmanlaşmaya gidilmiştir. Ülkede yüksek donanımlı ve deneyimli işgücü ile dünya çapında tanınmış özel tasarım ürünler üretilmektedir. Sanayi ürünleri üretiminde önde gelen ürün grupları; özellikle tekstil makineleri gibi makineler, ölçüm aletleri ve saatler, başta aşilar olmak üzere tıbbi ürünlerdir.

Firma sayısı açısından metal sanayi başı çekmekte olup sanayi sektöründeki firmaların % 20 sini oluşturmaktadır olup çoğunluğu küçük işletmelerdir. Sanayi sektöründe çalışanların % 15'i metal sanayinde istihdam edilmektedir.

1990larda sanayi sektöründe üretim hatlarının modernizasyona gidilmiş, 2000- 2003 döneminde ekonomideki durgunluk sonucu yatırımlar durdurulmuştur. 2004 yılından itibaren ise ihracata odaklı olarak talep ile sanayi üretimi hızla artmaya başlamıştır. Yıllık sanayi üretim artışı 2004 yılında %4, 2006 da % 7, 2007de % 5,2 olmuştur.

İnşaat

İnşaat sektörü yatırımları 2006 yılında GSYİH'dan %9,3 oranında pay almıştır. 1990lardaki duraksamanın ardından 2003 yılından itibaren konut piyasası canlanmaya başlamıştır. Ev sahibi olanların oranı 1990'larda % 31,3 iken 2000'lerde %34,6 ya yükselmiştir. Yine 2000 yılı verilerine göre konutların % 73'ü özel kişilerin elindedir. Sektördeki yüksek maliyetler ev alımında tüketicileri caydıran en önemli etkidir.

İnşaat sektöründe büyük alt yapı projeleri başı çekmektedir. Demiryollarına yapılmakta olan yatırımlar Alp geçidi, Bahn 2000, yüksek hızlı tren projeleri, gürültü engelleme sistemleri gibi, karayolu ağını genişletilmesine yönelik projeler sektör açısından fırsatlar sunmaktadır. Ancak 2005- 2008 döneminde hükümet, bütçenin konsolidasyonu çerçevesine alt yapı yatırımlarında kısıtlamaya gitmiştir. Ayrıca işçi ücretleri de ülke genel ortalamasının altında kalmıştır. 2006 yılı verilerine göre sektörde 295 bin kişi istihdam edilmektedir.

Turizm

İsviçre'de turizm, hizmet sektörünün önemli bir parçasıdır. Ülke her ne kadar kayak merkezi olarak tanınmış olsa da ülkeye gelen turistlerin önemli bölümü yaz ayların tercih etmektedirler. 2009 yılında İsviçre'de toplam 15,6 milyon turist konaklamış olup turist sayısında bir önceki yıla göre %2,7 oranında, konaklanan gece sayısında ise %4,7 oranında düşüş olmuş ve toplam 35,6 milyon gecelik konaklama gerçekleşmiştir. Yabancı turistlerin çoğunluğu Avrupa'dan gelmekte olup Alman turistler başı çekmektedir. Anılan yıl ortalama konaklama süresi ise 2,9 gece olarak gerçekleşmiştir. Ülkenin 2008 yılı turizm geliri 15,6 İsviçre Frangi olmuştur.

Kaynak: FSO Stat istical Year Book 2010

Enerji

Ülke toplam tüketim miktarının % 80'ini ithal etmektedir. Bu enerji kaynakları ham petrol, doğal gaz ve yurt dışında üretilen elektrikten oluşmaktadır.

İsviçre'de Alpler bölgesinde hidroelektrik santraller aracı ile enerji üretilmekte olup bu bölgeden sağlanan enerji ülke üretiminin %60'ını oluşturmaktadır. Kalan % 40 oranındaki enerji üretimi 5 nükleer santralde ve konvansiyonel termal santrallerde gerçekleştirilmektedir. İsviçre elektrik piyasasının özelleştirilmesi kapsamında pazar 2009 yılında büyük firmalar için tamamen serbest hale gelmiştir. Pazarın küçük firmalara ve tüketicilere açılması, referanduma gidilmezse, 2014 yılında olabilecektir.

Bankacılık

İsviçre, dünyada tarafsızlığı ve oldukça gelişmiş bankacılık sistemi ile tanınmaktadır.

Uluslararası bankacılık anlayışı üzerine kurulu olan ve toplam 385 bankanın faaliyet gösterdiği İsviçre bankacılık sistemi, dünyanın her tarafından müşteriye hitap eden ve gizlilik ilkesini esas almış bir sisteme sahiptir. İsviçre bankaları ayrıca; kredi temini, portföy yönetimi ve yatırım danışmanlığı, para transfer işlemleri, tasarruf hesabı, menkul kıymet işlemleri, bono ve tahvil ihracı ile finansal analiz gibi muhtelif alanlarda hizmet vermektedirler.

Ülke genelinde bankacılığın % 50'den fazlası UBS AG ve CREDIT SUISSE GROUP bankalarının hâkimiyeti altındadır. Nitekim UBS AG, dünyanın en büyük bankası hüviyetinde olup. bireysel bankacılık işlemlerinin yanı sıra yatırım danışmanlığı ve menkul kıymet işlemlerinde

oldukça önemli bir konuma haizdir. Ülkenin ikinci en büyük bankası olan CREDIT SUISSE ise daha çok finans hizmetleri ve krediler alanında uzmanlaşmıştır.

Yukarıda bahsedilen bankaların haricinde İsviçre'ye özgü kantonal bankalar da mevcuttur. Halen sayıları 24 olan bu bankalar, devlet garantisinde faaliyet göstermektedirler ve temel kuruluş amaçları bağlı buldukları kanton ekonomisinin gelişmesine katkıda bulunmaktadır. İsviçre'de faaliyet gösteren bir diğer banka türü de özel bankalardır. Temel faaliyet alanları, portföy yönetimi olan bu bankalar ferdi mülkiyet esasına göre kurulurlar. Banka sahipleri, banka borçlarından tüm mal varlıkları ile sorumludurlar.

İsviçre genelinde faaliyet gösteren yabancı bankalar da mevcuttur. Ağırlıklı olarak AB ülkeleri kaynaklı olan bu bankaların (toplam yabancı bankaların yaklaşık % 50'si AB kökenlidir) başlıca işgal alanı portföy yönetimidir.

İsviçre genelinde ticari bankalar da faaliyet göstermekte ancak bu bankalar çoğunlukla müşterilerinden yılda asgari 300.000 ile 500.000 İsviçre Frangı işlem hacmi garantisi talep ettikleri için büyük sermayeli şirketlerle çalışmaktadırlar.

İsviçre genelinde bulunan tüm bankalar için <http://www.swconsult.ch/>
İsviçre Bankacılık Sistemi hakkında daha geniş bilgi için <http://www.swissbanking.org/en/home.htm> adresleri ziyaret edilebilir.

Doğrudan Yabancı Yatırımlar

Doğrudan Yabancı Yatırımların Görünümü

İsviçre yabancı yatırımlar açısından Avrupa standartlarında önemli ülkeler arasında yer almaktadır. 2008 sonunda ülkedeki yabancı sermaye stoğu GSYİH'nin %81'ine karşılık gelmekte idi. Global ekonomik kriz nedeniyle 2008 yılında ülkeye yabancı sermaye girişleri azalmış 18 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. Bu değer GSYİH'nin %3,7'sine karşılık gelmektedir.

2008 yılı verilerine göre İsviçre, ülke içindeki doğrudan yabancı sermaye (stoğu) birikimi açısından değerlendirilen 16 Avrupa ülkesinin arasında yapılan sıralamada, İrlanda, Hollanda, Belçika /Lüksemburg, İsveç'in ardından 5.sırada yer almaktadır.

Ülkeye yapılan yabancı sermaye girişinin büyük bölümü AB ülkelerinden gelmektedir.

Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları

YIL	İsviçre'ye Gelen Yıllık Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları (milyon Dolar)	İsviçre'ye Gelen Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları Stoğu (milyon Dolar)	İsviçre'nin Yurt dışındaki Yıllık Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırımları	Yıllara Göre İsviçre'nin Yurtdışındaki Doğrudan Yabancı Sermaye Yatırım Stoğu
1990-2000 (Yıllık Ortalama)	5788	86808*	16558	232161*
2005	951	-	51 118	-
2006	30 839	-	75 851	-
2007	49 245	337 533	49 661	687 905
2008	17 415	374 054	86 895	724 687

Kaynak: EIU, www.unctad.org, * 2000 yılı stok miktarı

Ülkede İş Kurma Mevzuatı

-Limited Şirket (GmbH – Die Gesellschaft mit beschränkter Haftung)

İsviçre'de limited şirketler bir veya birden fazla ortakla, en az 20.000,- CHF ödenmiş sermaye ile kurulabilir, ortaklar, gerçek veya hukuki şahıslar veya ticari şirketler olabilir, sermaye limiti yoktur.

Diğer taraftan, İsviçre Borçlar Kanunu'nun 814. maddesinin 3. fıkrasına istinaden, şirketin İsviçre'de mukim birisi tarafından temsil edilmesi gerekmektedir ve bu zorunluluğun gereği bir yönetici veya müdür ile yerine getirilebilir.

-Anonim Şirket (AG – Die Aktiengesellschaft)

İsviçre'de anonim şirketler bir veya birden fazla ortakla, 100.000,- CHF sermaye ile kurulabilir, en az 50.000,- CHF olmak üzere, sermayenin % 20'sinin, kuruluşa kadar bir İsviçre bankasına yatırılması gerekmektedir.

Diğer taraftan, İsviçre Borçlar Kanunu'nun 718. maddesinin 4. fıkrasına istinaden, şirketin İsviçre'de mukim birisi tarafından temsil edilmesi gerekmektedir ve bu zorunluluğun gereği bir yönetim kurulu üyesi veya müdür ile yerine getirilebilir.

Daha detaylı bilgi için: <http://www.gruenden.ch> ve <http://www.locationswitzerland.ch/internet/osec/en/home/invest/worldwide.html> sitelerini ziyaret edebilirsiniz.

Oturma ve Çalışma İzinleri

İSVİÇRE'DE YABANCILARIN ÇALIŞMASI

İsviçre'de çalışabilmek için oturma izninin bulunması gerekmektedir.

İsviçre'de oturma izni almak için öncelikle, bulunulan yerin bağlı olduğu kantonun yabancılar dairesine başvurulması gerekmektedir.

İsviçre'de prensip olarak B kodlu Oturma İzni (Aufenthaltsbewilligung) ile C kodlu Yerleşim İzni (Niederlassungsbewilligung) verilmektedir.

B kodlu oturma izni 1 yıl süreyle geçerli olup, hamiline, izin verilmek suretiyle çalışma hakkı tanımaktadır (bu tür izne sahip olan yabancıların çalışmak için ayrıca izin almaları gerekmektedir). Bu durumda olan yabancıların çalışma izinlerine ilişkin genel izin kotası (yabancılar için her sene Federal Hükümet tarafından belirlenmektedir) ile AB ve EFTA üyesi ülke vatandaşlarına öncelik tanınmaktadır.

C kodlu Yerleşim İzni ise İsviçre'de 10 yıllık yasal ikamet süresini dolduran yabancılar için verilmektedir. Ancak, 10 yıllık sözleşme süre, İsviçre vatandaşı ile evli yabancılar için 5 yıl olarak belirlenmiştir. Bu izne sahip bir yabancı, çalışma izni aranmaksızın iş piyasasına girme ve serbest ticaret yapma hakkına sahiptir.

B ve C kodlu izinlerin haricinde;

- Sınır çalışanlarına G,
- Staj yapan yabancılar L,
- Mültecilere F,
- İltica talebinde bulunanlara N,

-İnsani nedenlerle 3 aya kadar süreyle kabul edilen, korunmaya muhtaç yabancılar ise S, kodlu oturma izin belgeleri tesis edilmektedir

Şirket Birleşmeleri ve Marka Satınalmaları

İsviçre'de münhasıran sınır ötesi firma satın alımlarına ve/veya şirket birleşmelerine yönelik bir teşvik uygulanmamaktadır.

İsviçre'de mukim olma şartı aranmaksızın yabancı özel veya tüzel kişi ve kuruluşlar ticari amaçla kullanılacak mülk satın alabilirler. Ticari

mülk kapsamına girer, otel, alışveriş merkezi, restoran, yaşama yurdu gibi aktiviteleri yapıldığı alanlar girilmemektedir. Diğer bir ifade ile ticari amaçlı üretim, dağıtım ve hizmetlerin verilmesi için mülk edinmede izin gerekmemektedir.

Bu konu hakkında yararlanılabilecek bilgi kaynakları aşağıda sıralanmıştır:

www.businessbroker.ch , www.firmamarkt.net, www.businessesforsale.com ,

Kaynak:

Bern Ticaret Müşavirliği

www.swisscommercialproperty.com.

► Dış Ticaret

Genel Durum

İsviçre 2009 verileri itibari ile dünyadaki ithalatçı ülkeler arasında 21. büyük pazar konumunda olup, dünya pazarlarından aldığı pay %1,2dir. Dünyadaki tedarikçi ülkeler arasında ise 20. sıradaki yeri ile %1,4 paya sahip durumdadır.

2008 yılı verilerine göre İsviçre'nin toplam ithalatı 183,5 milyar dolar ihracatı ise 200,6 milyar dolar olmuştur. 2007- 2008 döneminde anılan ülkenin ihracatında %17, ithalatında ise 14 oranında artış olmuştur. 2009 yılında ise ithalat 155 milyar dolar, ihracat ise 173 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

İsviçre'nin en çok ithalat yaptığı ülkeler Almanya (%33), İtalya (%11), Fransa (%9,4) ve ABD'dir (%5,8). 2008 yılı verileri ile İsviçre pazarına en çok ihracat yapan ilk 30 ülke arasında en büyük artışı yapan AB dışındaki ülkeler; 2007-2008 dönemi için Hong Kong (%35), Japonya (%32), Hindistan (%29), Çin (%16), ABD (%14), Kanada ve Türkiye'dir (%10). Libya ve Kazakistan yüksek artışlarına karşın ağırlıklı ihracat ürünleri mineral yakıtlar olması nedeniyle yukarıda isimlerine yer verilmemiştir.

Ülkenin Dış Ticareti

Dış Ticaret Göstergeleri (Milyon Dolar)

Dış Ticaret Veri Adı	2006	2007(d)	2008	2009	2010(b)	2011(b)	2012(b)	2013(b)
İhracat	167,2	200,5	241,2	173,0	208,9	217,6	227,9	240,6
İthalat	162,2	187,3	227,7	155,8	199,7	209,4	221,1	234,4
Dış Ticaret Hacmi	329,4	387,8	468,9	328,8	408,6	209,4	449	475
Dış Ticaret Dengesi	5	13,2	13,5	17,2	9,3	8,2	6,7	6,2

Economic Intelligence Unit, Switzerland Country Forecast 2010 March

İhracatında Başlıca Ürünler

İhracat Ettiği Başlıca Ürünler (milyon Dolar)

GTİP no. Ürün Adı	2005	2006	2007	2008	2009
. Tüm Ürünler	130.930	147.856	172.078	200.615	172.967
30 İlaçlar	22.442	27.260	32.388	40.091	41.099
84 Elektriksiz makineler	19.910	22.098	25.824	28.758	20.837
29 Organik kimyasallar	13.231	13.985	14.792	15.784	16.131
90 Optik, teknik, medikal cihazlar	9.455	10.566	11.852	14.075	12.946
91 Saatler	9.953	10.971	13.331	15.822	12.269
85 Elektrikli makineler, elektronik cihazlar	9.949	10.478	12.213	14.173	11.826
71 Mücevherat, metal paralar, kıymetli metal ve taşlar	6.859	8.610	10.022	12.992	10.267
27 Petrol, kömür, doğal gaz vb ürünleri	2.789	3.750	4.089	6.071	4.745
39 Plastik ve plastik ürünler	4.110	4.585	5.390	5.773	4.498
73 Demir-çelikten eşyalar	2.425	2.639	3.223	3.443	2.446
33 Uçucu yağlar, kozmetikler	1.866	2.109	2.395	2.698	2.388
88 Hava taşıtları	1.548	1.742	1.937	2.692	2.225
32 Boyalar, pigmentler	2.208	2.344	2.450	2.382	1.942
87 Kara taşıtları	1.584	1.846	2.221	2.392	1.936
48 Kağıt ve karton, bunlardan mamul eşya	2.002	1.968	2.131	2.271	1.920
38 Diğer kimyasal ürünler	1.688	1.659	2.031	2.316	1.852
76 Alüminyum ve alüminyumdan eşyalar	1.465	1.750	2.107	2.147	1.558
22 Alkollü ve alkolsüz içecekler	231	628	898	1.421	1.375
82 Metal aletler, bıçakçı eşyası, sofa takımları vs.	1.245	1.363	1.591	1.765	1.296
97 Sanat eserleri, antika eşyalar	982	1.271	1.816	1.589	1.070
21 Diğer yenilebilir hazır ürünler	731	802	953	1.093	1.069
62 Dokuma giyim	1.046	1.099	1.180	1.248	1.017
86 Demiryolu taşıtları, sinyalizasyon cihazları (karayolu hariç)	454	462	641	765	999
9 Kahve, çay ve baharatlar	145	174	487	778	972
72 Demir-çelik	1.033	1.227	1.559	1.853	876
94 Mobilya, aydınlatma eşyaları, prefabrik yapılar	823	849	1.008	1.119	871
18 Kakao ve kakaolu mamuller	495	547	660	785	748
49 Basılı yayınlar	610	689	731	876	714
44 Ağac ve ahsap esva. odun kömürü	637	729	837	848	683

24	Tütün ve tütün mamulleri	403	418	528	692	664
4	Süt ürünleri, yumurta, bal ve hayvansal gıdalar	469	482	551	656	655
19	Unlu mamuller, makarna, pastacılık ürünleri	400	433	530	676	611
74	Bakır ve bakırdan eşyalar	507	702	845	901	577
28	İnorganik kimyasallar	422	593	709	757	522
70	Cam ürünleri	471	479	568	611	518
61	Örme giyim	371	398	454	529	475
35	Albüminoidler, modifiye nişasta, yapıştırıcılar, enzimler vs.	346	287	324	365	416
42	Deri eşya, deri giyim, saraciyeye	360	400	485	527	402
34	Sabun, deterjan ve muımlar	347	371	430	464	396
96	Fırçalar, taraklar, kalemler, düğmeler, çakmaklar vd.mamul maddeler	347	400	461	477	382
68	Taş, alçı, çimento, amyant, mermer vs. ürünleri	337	369	441	508	363
83	Çeşitli metal eşya	273	307	358	409	340
93	Silah ve mühimmat	122	128	200	315	313
40	Kauçuk ve kauçuk ürünler	264	300	365	372	313
59	Sıvanmış, kaplanmış, lamine edilmiş vs. kumaş ve ürünler	317	293	331	370	292
54	Sentetik ve suni filamentler, iplik ve kumaşlar	305	340	380	350	264
64	Ayakkabı, vb. ürünler	162	168	191	265	255
52	Pamuk	265	252	277	281	222
23	Gıda sanayisi atıkları ve yemler	176	196	219	232	221
95	Oyuncaklar, spor malzemeleri	340	220	168	187	173
20	İşlenmiş meyve ve sebzeler	185	202	203	215	170
56	Vatka, keçe, dokunmamış kumaşlar, özel iplikler vs.	128	131	154	166	132
17	Şeker ve şekerli mamuller	96	100	109	130	129
63	Diğer tekstil ürünleri / ev tekstilleri	110	112	126	145	120
57	Halılar ve dokunmuş yer kaplamaları	114	123	135	146	118
58	Özel dokunmuş kumaşlar, danteller, işlemler vs.	153	149	151	148	110
81	Diğer metaller, sermetler ve bunlardan eşya	118	147	192	212	106
13	Laklar, sakızlar, reçineler vs.	86	84	92	106	98
41	Ham postlar, deriler ve köseleler	76	83	99	99	81
47	Odun ve diğer selüloz hamurları, geri kazanılmış kağıt veya karton	131	128	189	197	80
55	Sentetik ve suni devamsız elyaflar, iplik ve kumaşlar	89	93	100	100	78
69	Seramik ürünleri	82	83	102	100	74
15	Hayvansal ve bitkisel yağlar	45	43	53	73	69
75	Nikel ve nikelden eşyalar	49	58	83	83	58
36	Patlayıcılar, kibritler vs.	70	61	64	81	56
60	Örme kumaş ve eşya	64	77	83	73	56
2	Et ve et mamulleri	23	27	31	42	51
51	Yün, kıl ve ürünleri	62	64	66	73	51
37	Fotoğraf kimyasalları	81	78	76	58	49
25	Mineraller	34	35	42	49	42
45	Mantar ve mantardan eşya	20	21	25	31	33
92	Müzik aletleri, aksesuarları ve parçaları	29	30	38	36	29
5	Diğer hayvansal ürünler	17	17	22	25	24
1	Canlı hayvanlar	16	16	22	24	22
66	Şemsiyeler, bastonlar, kamçılar vs.	11	15	25	25	21
79	Çinko ve çinkodan eşyalar	16	21	23	23	18
89	Deniz taşıtları	13	17	50	25	17
12	Yağlı tohumlar ve diğer tohumlar	10	9	10	15	15
8	Meyveler	9	10	11	16	12
50	İpek	13	12	14	15	11
43	Postlar, deriler, taklit kürkler ve bunlardan mamul eşya	5	7	9	10	10
11	Değirmencilik ürünleri, malt, nişasta, inülin, buğday gluteni	4	4	5	7	9
65	Başlıklar, şapkalar vs.	6	6	8	8	9
31	Gübreler	7	7	9	11	9
16	Et ve su ürünleri konserveleri	2	4	6	9	9
78	Kurşun ve kurşundan eşyalar	9	16	30	26	8
7	Sebzeler	4	3	5	7	7
26	Maden cevherleri	7	11	18	17	7
53	Diğer bitkisel lifler ve bunlardan kumaşlar	8	8	9	8	6
3	Balık ve diğer su ürünleri	4	4	4	5	5
6	Ağaçlar, bitkiler, kökler, çiçekler	2	3	4	4	4
80	Kalay ve kalaydan eşyalar	2	3	4	4	3
10	Hububat	2	1	1	3	2

67 Kuş tüyü, yapma çiçekler, insan saçı ve bunlardan eşya	1	1	1	1	1
46 Hasır, saz vb. ürünlerden eşya, sepetçi ve hasırcı eşyası	0	0	1	1	1
14 Diğer bitki parçaları	0	0	0	0	1

Kaynak: ITC-Trade Map, www.trademap.org

İthalatında Başlıca Ürünler

İthal Ettiği Başlıca Ürünler (milyon dolar)

GTİP NO	Ürün Adı	2005	2006	2007	2008	2009
TÜMÜ	TOPLAM	126.574	141.400	161.180	183.516	155.836
84	Elektriksiz makineler	14.665	15.843	18.311	20.737	16.791
30	İlaçlar	11.754	13.578	15.451	16.377	16.504
71	Mücevherat, metal paralar, kıymetli metal ve taşlar	7.933	11.222	9.813	13.041	12.706
85	Elektrikli makineler, elektronik cihazlar	10.403	10.932	12.931	14.499	11.855
27	Petrol, kömür, doğal gaz ve ürünleri	9.054	11.237	10.968	16.393	11.178
87	Kara taşıtları	9.164	9.413	10.849	12.576	10.840
29	Organik kimyasallar	8.315	8.037	10.807	10.497	8.548
90	Optik, teknik, medikal cihazlar	4.416	4.946	5.444	6.428	5.785
39	Plastik ve plastik ürünler	4.650	5.162	6.091	6.780	5.499
94	Mobilya, aydınlatma eşyaları, prefabrik yapılar	2.890	3.092	3.728	4.087	3.610
73	Demir-çelikten eşyalar	2.378	2.745	3.390	3.907	3.038
62	Dokuma giyim	2.510	2.577	2.842	3.117	2.769
48	Kağıt ve karton, bunlardan mamul eşya	2.106	2.189	2.520	2.811	2.513
88	Hava taşıtları	1.794	2.239	2.642	2.273	2.108
61	Örme giyim	1.633	1.727	1.952	2.244	2.097
91	Saatler	1.638	1.792	2.116	2.568	2.049
72	Demir-çelik	2.325	2.787	3.674	3.990	1.993
76	Alüminyum ve alüminyumdan eşyalar	1.440	2.060	2.539	2.629	1.916
49	Basılı yayınlar	1.655	1.737	1.826	2.020	1.788
22	Alkollü ve alkolsüz içecekler	1.205	1.289	1.514	1.701	1.595
44	Ağaç ve ahşap eşya, odun kömürü	1.238	1.387	1.641	1.769	1.594
38	Diğer kimyasal ürünler	1.189	1.247	1.483	1.614	1.444
97	Sanat eserleri, antika eşyalar	1.567	1.242	1.945	1.742	1.291
64	Ayakkabı, vb. ürünler	871	946	1.051	1.216	1.143
40	Kauçuk ve kauçuk ürünler	844	904	1.062	1.183	1.102
33	Uçucu yağlar, kozmetikler	877	880	1.016	1.196	1.092
32	Boyalar, pigmentler	1.030	1.103	1.172	1.293	1.066
86	Demiryolu taşıtları, sinyalizasyon cihazları (karayolu hariç)	605	650	684	647	1.009
8	Meyveler	812	805	870	1.043	946
95	Oyuncaklar, spor malzemeleri	783	754	883	996	942
70	Cam ürünleri	746	822	971	1.070	935
74	Bakır ve bakırdan eşyalar	689	1.193	1.435	1.434	867
42	Deri eşya, deri giyim, saraciyeye	676	717	905	968	823
28	İnorganik kimyasallar	566	840	1.158	963	815
82	Metal aletler, bıçakçı eşyası, sofrta takımları vs.	735	829	955	1.049	784
68	Taş, alçı, çimento, amyant, mermer vs. ürünleri	626	671	791	846	768
21	Diğer yenilebilir hazır ürünler	470	528	602	736	751
19	Unlu mamuller, makarna, pastacılık ürünleri	392	431	512	660	656
2	Et ve et mamulleri	472	488	581	764	620
83	Çeşitli metal eşya	441	507	613	709	608
7	Sebzeler	472	508	553	605	555
63	Diğer tekstil ürünleri / ev tekstilleri	424	469	528	586	551
4	Süt ürünleri, yumurta, bal ve hayvansal gıdalar	355	370	477	564	548
34	Sabun, deterjan ve mumlar	406	452	535	593	541
6	Ağaçlar, bitkiler, kökler, çiçekler	451	475	524	568	528
18	Kakao ve kakaolu mamuller	307	345	418	513	515
69	Seramik ürünleri	471	482	537	600	515
9	Kahve, çay ve baharatlar	292	301	381	492	490
20	İşlenmiş meyve ve sebzeler	333	376	443	528	488
23	Gıda sanayisi atıkları ve yemler	263	289	333	455	425
03	Balık ve diğer deniz ürünleri	322	368	413	436	425
24	Tütün ve tütün mamulleri	253	232	283	329	368
25	Mineraller	267	293	326	354	345
16	Et ve su ürünleri konserveleri	219	230	266	329	336
15	Hayvansal ve bitkisel yağlar	197	236	261	366	318

96	Fırçalar, taraklar, kalemler, düğmeler, çakmaklar vs.	265	291	326	348	300
47	Odun ve diğer selüloz hamurları, geri kazanılmış kağıt veya karton	296	329	386	415	272
10	Hububat	129	161	265	360	262
17	Şeker ve şekerli mamuller	201	245	308	299	252
56	Vatka, keçe, dokunmamış kumaşlar, özel iplikler vs.	177	197	219	258	241
12	Yağlı tohumlar ve diğer tohumlar	150	171	193	242	225
35	Albüminoidler, modifiye nişasta, yapıştırıcılar, enzimler vs.	195	200	226	243	222
54	Sentetik ve suni filamentler, iplik ve kumaşlar	230	252	301	295	216
57	Halılar ve dokunmuş yer kaplamaları	178	187	205	215	194
81	Diğer metaller, sermetler ve bunlardan eşya	155	212	240	282	173
52	Pamuk	182	171	197	207	163
93	Silah ve mühimmat	195	232	164	133	149
59	Sıvanmış, kaplanmış, lamine edilmiş vs. kumaş ve ürünler	152	155	174	184	149
37	Fotoğraf kimyasalları	168	167	172	161	123
55	Sentetik ve suni devamsız elyaflar, iplik ve kumaşlar	116	120	132	143	111
65	Başlıklar, şapkalar vs.	79	94	104	123	104
75	Nikel ve nikelenden eşyalar	88	120	192	189	96
92	Müzik aletleri	78	83	103	106	96
11	Değirmencilik ürünleri, malt, nişasta, inülin, buğday gluteni	51	51	72	99	95
89	Deniz taşıtları	78	88	124	138	90
31	Gübreler	74	74	92	151	86
51	Yün, kıl ve ürünleri	96	99	119	132	79
01	Canlı hayvanlar	55	47	49	66	72
13	Laklar, sakızlar, reçineler vs.	61	67	74	84	68
5	Diğer hayvansal ürünler	52	51	61	73	67
41	Ham postlar, deriler ve köseleler	61	67	94	101	65
60	Örme kumaş ve eşya	69	74	77	79	65
36	Patlayıcılar, kibritler vs.	30	32	36	47	57
79	Çinko ve çinkodan eşyalar	54	90	121	84	57
58	Özel dokunmuş kumaşlar, danteller, işlemler vs.	65	66	73	72	56
66	Şemsiyeler, bastonlar, kamçılar vs.	26	27	36	40	35
43	Postlar, deriler, taklit kürkler ve bunlardan mamul eşya	33	41	40	41	33
45	Mantar ve mantardan eşya	29	30	33	33	32
67	Kuş tüyü, yapma çiçekler, insan saç ve bunlardan eşya	20	21	24	27	25
78	Kurşun ve kurşundan eşyalar	16	21	28	35	24
46	Hasır, saz vb. ürünlerden eşya, sepetçi ve hasırcı eşyası	18	19	22	23	21
50	İpek	19	22	24	29	18
80	Kalay ve kalaydan eşyalar	11	14	23	27	16
26	Maden cevherleri	14	15	13	18	15
53	Diğer bitkisel lifler ve bunlardan kumaşlar	15	15	16	17	14
14	Diğer bitki parçaları	5	5	7	7	11

Kaynak: ITC-Trade Map, 2010

Dış Ticaretin Madde Grupları İtibarıyla Dağılımı

İhracatın Madde Grupları İtibarıyla Dağılımı (milyon dolar)

SITC Kodu Ürün Sınıflandırması	2008 İhracatı	İhracattaki Payı (%)
TOPLAM	200.925	100,0
0- 1 Gıda, içecek, tütün	6.832	3,4
2- 4 Ham maddeler, hayvansal ve bitkisel yağlar	2.257	1,1
3 Mineral yakıtlar ve yağlar	6.369	3,2
5 Kimyasallar	68.907	34,3
6 Diğer yarı mamuller	22.751	11,3
7 Makineler ve ulaşım araçları	48.713	24,2
8 Tüketim malları	44.825	22,3
9 Diğer ürünler	271	0,1

Kaynak: <http://comtrade.un.org/pb/CountryPagesNew.aspx?y=2008>

İthalatın Madde Grupları İtibarıyla Dağılımı (milyon dolar)

SITC Kodu Ürün Sınıflandırması	2008 İthalatı	İthalattaki Payı (%)
TOPLAM	183.470	100,0
0- 1 Gıda, içecek, tütün	10.006	5,5
2- 4 Ham maddeler, hayvansal ve bitkisel yağlar	3.373	1,8
3 Mineral yakıtlar ve yağlar	16.395	8,9

5 Kimyasallar	37.448	20,4
6 Diğer yarı mamuller	30.924	16,9
7 Makineler ve ulaşım araçları	49.932	27,2
8 Tüketim malları	34.735	18,9
9 Diğer ürünler	656	0,4

Kaynak: <http://comtrade.un.org/pb/CountryPagesNew.aspx?y=2008>

Başlıca Ülkeler İtibarı ile Dış Ticareti

Başlıca Ülkeler İtibarı ile İhracat (milyon dolar)

Ülkeler	2005	2006	2007	2008	2009
Dünya	130.930	147.856	172.078	200.615	172.967
Almanya	25.458	29.055	34.970	39.522	33.154
ABD	14.252	16.379	16.721	19.304	17.395
İtalya	11.910	13.051	15.107	17.448	14.592
Fransa	11.387	12.701	14.313	17.264	14.518
İngiltere	7.072	7.148	8.779	10.325	8.705
Japonya	4.733	5.370	5.619	6.556	6.593
İspanya	5.305	5.571	6.327	6.862	6.032
Çin	2.785	3.277	4.512	5.677	5.102
Avusturya	4.152	4.668	5.268	5.572	5.055
Hong Kong	3.223	3.747	4.424	5.777	5.002
Hollanda	4.457	4.851	5.204	5.874	4.940
Belçika	2.356	2.585	3.275	3.889	3.596
Kanada	1.822	2.198	2.418	2.247	2.329
BAE	1.127	1.400	1.646	2.639	2.059
Hindistan	1.114	1.507	1.929	2.235	1.997
Rusya Federasyonu	1.249	1.792	2.439	2.954	1.978
Singapur	1.312	1.474	1.761	2.129	1.932
Brezilya	915	1.166	1.559	2.237	1.846
Avustralya	1.150	1.314	1.655	1.976	1.816
Kore Cumhuriyeti	1.036	1.342	1.583	1.836	1.758
Ara Toplam	106.813	120.596	139.508	162.323	140.400
Diğer Ülkeler	24.117	27.260	32.570	38.292	32.567

Kaynak: ITC-Trade Map 2010

Başlıca Ülkeler İtibarı ile İthalat (milyon dolar)

Ülke	2005	2006	2007	2008	2009
Dünya	126.574	141.400	161.180	183.516	155.836
Almanya	39.956	44.843	52.542	61.113	50.819
İtalya	13.281	14.932	17.287	20.136	16.597
Fransa	12.699	14.134	15.243	17.324	14.630
ABD	7.089	8.733	9.362	10.655	9.085
Hollanda	6.067	6.643	7.372	8.382	7.059
Avusturya	5.801	6.076	6.758	7.351	6.678
Birleşik Krallık	5.585	5.542	6.715	6.719	5.740
Çin	2.714	3.138	3.987	4.642	4.732
Belçika	3.851	4.493	4.937	5.809	4.401
İrlanda	4.541	3.724	5.040	4.570	3.917
İspanya	3.199	3.244	3.459	3.635	3.536
Japonya	2.344	2.478	2.925	3.875	3.239
Vietnam	157	179	216	322	1.870
Çek Cumhuriyeti	878	1.114	1.424	1.685	1.570
Güney Afrika	875	1.006	875	600	1.532
İsveç	1.193	1.413	1.415	1.569	1.224
Polonya	657	750	887	1.193	1.038
Hong Kong	1.345	1.163	992	1.338	1.023
Danimarka	855	868	948	1.023	940
Macaristan	618	619	917	1.077	855
Ara toplam	113.706	125.092	143.302	163.014	140.485
Diğer ülkeler	12.868	16.308	17.879	20.501	15.350

Kaynak: ITC-Trade Map 2010

► Dış Ticaret Politikası ve Vergiler

Dış Ticaret Politikası

İsviçre 1960 yılında kurulan Avrupa Serbest Ticaret Birliğini (EFTA) kurucuları arasında yer almıştır. Bugün anılan birliğin İsviçre ile birlikte 4 üyesi vardır. Norveç, İzlanda ve Liechtenstein diğer üyeleridir.

AB ve EFTA ülkelerinin bir araya gelerek oluşturduğu Avrupa Serbest Ticaret Bölgesi Anlaşması (European Free Trade Area) ile üye ülkelerin oluşturduğu iç pazarda taraflar arasında ayırım gözetilmeksizin homojen özelliklere sahip Tek Pazar oluşturulması amaçlanmış ancak İsviçre yapılan referandum ile Avrupa Serbest Ticaret Bölgesi Anlaşmasına taraf olmayı reddetmiştir. AB-İsviçre ticari ilişkileri hakkında daha detaylı bilgi için aşağıdaki adresten yararlanılması mümkündür.

<http://ec.europa.eu/trade/creating-opportunities/bilateral-relations/countries/switzerland/>
http://ec.europa.eu/external_relations/switzerland/index_en.htm

İsviçre, AB ile 2009 yılında gümrüksüz satış ve gümrük güvenliği konularında anlaşmalar imzalamıştır.

İsviçre ayrıca EFTA şemsiyesi altında, AB dışındaki üçüncü ülkelerle yaptığı Serbest Ticaret Anlaşmaları ile dünyada geniş bir coğrafi alanda ticari ilişkilerini yürütmektedir. Eylül 2009'da Japonya ile Serbest ticaret anlaşması imzalamıştır. Halen İsviçre'nin AB ve EFTA ülkeleri dışında 23 ülke ile serbest ticaret anlaşması bulunmaktadır.

İsviçre Dünya Ticaret Örgütü'nün üyesidir ve ticaretin serbestleştirilmesini desteklemektedir.

Tarifeler ve Diğer Vergiler

Gümrük Vergileri

Bu konu ile ilgili tüm veriler <http://mkacddb.eu.int/mkacddb2/indexPubli.htm> adresinde bulunmaktadır. Ülkede uygulanan diğer vergilerle ilgili bilgiler aşağıda detayları ile yer almaktadır.

İsviçre'de Uygulanan Diğer Vergiler

• Federal Vergiler

1. Doğrudan Federal Vergiler:

a. Gerçek Şahısların Gelirinin Vergilendirilmesi: İsviçre'de ikamet eden veya bulunan ve burada bir meslek icra eden tüm gerçek kişiler, sınırsız vergi mükellefidir. Federal gelir vergisi, artan oranda uygulanmakta ve gerek medeni duruma, gerekse kanton veya belediyeye bağlı olarak değişmektedir, ancak her halükarda % 11,5'i geçmez.

b. Tüzel Şahısların Kazanç Vergisi: Kural olarak, ikametleri veya gerçek yönetimleri İsviçre'de bulunan tüzel şahıslar vergi mükellefidir.

- Sermaye Şirketleri: Anonim şirketler, limitet şirketler ve kooperatifler sermaye şirketleridir ve net kazançları % 8,5 oranında vergilendirilir.
- Diğer Tüzel Şahıslar: Derneklerin, vakıfların ve doğrudan gayrimenkul sahibi yatırımcı fonlarının kazançları % 4,25 oranında vergilendirilir.

5.000,- CHF'nin altındaki kazançlar vergiden muaftır.

2. Mahsup Vergisi:

Mahsup vergisi, menkul sermaye kazançları (özellikle faiz ve temettü), piyango ikramiyeleri ve bazı sigorta ödemelerinden, kaynağında kesilir. Temelde kazancın sahibinin anonim olması durumunda, vergi kaçırılmasına engel olmak amacıyla ihdas edilmiştir. Sermaye kazançlarında ve piyango ikramiyelerinde % 35, ömür boyu alınan gelirler ve emekli maaşlarında % 15 ve diğer sigorta ödemelerinde % 8 oranında uygulanır.

İsviçre'de mukim gerçek ve tüzel kişilerin, mahsup vergisine matrah teşkil eden gelirlerinin mevzuata uygun olarak beyan edilmesinden sonra, mahsup vergisi gerçek kişilere kantonlar tarafından iade edilir, daha ziyade vergiden mahsup edilir; tüzel şahıslara ise Federal İdare tarafından iade edilir.

3. Damga Vergileri:

a. Emisyon Vergisi: Yurt içinde ortaklık haklarının (hisse senedi, limitet şirket hisseleri, kooperatif hisseleri, intifa senetleri), tahvillerin ihracında % 1 oranında ödenir. 1.000.000,- CHF vergiden muaftır.

b. Muamele Vergisi: Taraflardan veya araçlardan birinin İsviçreli olması durumunda, yerli veya yabancı kıymetli evrak devrinde ödenir. Yerli evraklarda %0 1,5, yabancı evraklarda %0 3'dür.

c. Sigorta Primlerinin Vergilendirilmesi: Mali sorumluluk sigortası, kasko sigortaları ve belli mal sigortalarının prim ödemeleri vergilendirilmektedir. Hayat, hastalık, kaza, sakatlık ve işsizlik sigortaları hariçtir.

4. Federal Kumarhane Vergisi:

Brüt oyun gelirinin azami % 80'i oranında tahsil edilir. Brüt oyun geliri, miza edilen (konulan) toplam paradan, ödenen toplam kazançların çıkarılmasıyla hesaplanır.

5. Askerlik Bedeli:

20-30 yaş arasında bulunan İsviçreli erkeklerin her sene yapmaları zorunlu olan askerlik hizmetinin kısmen veya tamamen yerine getirilmemesi durumunda ödenen vergi.

6. Katma Değer Vergisi:

İndirimli oran % 2,4'e tabi ürünler:

- Şebeke suyu
- Alkollü içecekler hariç, yiyecek ve içecek
- Kesimlik olmasa da, at, eşek, katır, siğir, koyun, keçi, domuz, tavuk, ördek, kaz, hindi, beç tavuğu ve besin olarak kullanılacak balıklar
- Tahıl
- Tohumlar, bitki yumru ve kökleri, canlı bitkiler, çelik aşılar, kalem aşısı, kesme çiçek ve dallar, aranjmanlar, buketler, çelenkler ve benzeri şekilde işlenmişler
- Yemler, silo asitleri, hayvan yataklığı, gübreler
- Zırai ilaçlar, humus ve diğer bitkisel örtüler
- İlaçlar
- Reklam özelliği taşımayan, kitap, gazete ve dergiler.

Otelcilik hizmetlerinde % 3,6 oranında uygulanmaktadır.

Yukarıda belirtilen ürünlerin haricinde % 7,6'lık normal oran uygulanmaktadır.

7. Özel Tüketim Vergileri:

a. Tütün Vergisi

b. Bira Vergisi

c. Damıtılmış İçki Vergisi

d. Petrol Vergisi

e. Otomobil Vergisi

8. Gümrük Vergileri- İsviçre'nin uygulamakta olduğu Gümrük vergilerine ülke adı (İsviçre) olarak seçildikten sonra ürünün adı veya GTİP numarası verilerek aşağıda verilen adresleden ulaşmak mümkündür.

<http://xtares.admin.ch/tares/home/homeFormHandler.do;jsessionid=MTfyDJIGcnmSx6mXLQn128tqF6Bc3Dyppd8GP9J11CnsCZpfCZT1!6930492>

http://mkacddb.eu.int/mkacddb2/datasetPreviewFormATpubli.htm?datacat_id=AT&from=publi

• Kantonlar ve Belediyelerin Vergileri

1. Gelir ve Varlık Vergileri:

a. Gerçek Şahısların Gelirinin Vergilendirilmesi

b. Gerçek Şahısların Varlıklarının Vergilendirilmesi

2. Tüzel Şahısların Kazanç ve Sermaye Vergisi:

Doğrudan federal vergilerde olduğu gibi, tüzel şahıslar, mukim oldukları veya yönetimlerinin bulunduğu veya iktisadi olarak dahil oldukları kanton ve belediyelerde vergilendirilir. Kanton ve belediyeler, sermaye şirketlerinin net kazançlarını, ödenmiş sermayelerini ve ihtiyatlarını, bazen sabit oranda, bazen artan oranda, aşgari ve azami oranlar tespit edilmek suretiyle vergilendirmektedir.

Vergi Kolaylıkları: Holdingler, kantonda mukim olan ancak faaliyetinin tamamı veya bir kısmı yurt dışında olan firmalar için özel düzenlemeler bulunmaktadır. Kazancı kısmen veya tamamen yabancı iştiraklerden kaynaklanan sermaye şirketlerinin (holding ve iştirak şirketleri) vergi yükü muhtelif şekillerde hafifletilir ve bu şekilde birden fazla vergilendirmenin önüne geçilir. Kantonlar, iktisadi teşvik çerçevesinde, yeni kurulan şirketlere, belli sürelerle sınırlı, kısmen veya tamamen vergi muafiyeti tanımaktadır.

Bazı kantonlarda tüzel kişilikler, normal vergi yerine minimum bir vergi ödemektedir. Özellikle gıda alanında birçok işletme ya çok düşük kazançla sahip olmakta ya da hiç kazanmamaktadır. Bazı kantonların vergi kanunları, bu tür işletmelerin, ekonomik önemleri sebebiyle,

vergi kapsamına alınmasını öngörmektedir. Bu tür işletmelerin ciroları, malları ve sermayeleri minimum oranda vergilendirilir. Söz konusu kantonlar şunlardır: LU, OW, NW, FR, BS, SH, AR, AI, SG, TG, TI, VD, VS ve AG.

3. Nüfus Başına Alınan Vergiler:

FR, LU, NW, GR, SH, SO, TI, UR, VD, VS, GE ve ZH kantonlarında, gerçek şahıslardan 18 yaşından itibaren nüfus başına vergi alınmaktadır. Örneğin Zürih kantonunda senede 24,- CHF nüfus başına vergi tahsil edilmektedir.

4. Veraset ve Hediye Vergisi

5. Gayrimenkul Kazanç Vergisi:

Gayrimenkul kazanç vergisi, gayrimenkullerin, tapuya kayıtlı hakların ve maden ocaklarının veya paylarının el değiştirmesinden kaynaklanan kazançlardan tahsil edilir.

Örneğin Zürih Kantonunda Gayrimenkul Kazanç Vergisi:

% 10 ilk 4.000,- CHF için

% 15 bir sonraki 6.000,- CHF için

% 20 bir sonraki 8.000,- CHF için

% 25 bir sonraki 12.000,- CHF için

% 30 bir sonraki 20.000,- CHF için

% 35 bir sonraki 50.000,- CHF için

% 40 100.000,- CHF üzeri için

Yukarıda belirtilen vergi oranları mülkiyet süresine bağlı olarak artmaktadır:

- 1 seneden az mülkiyet durumunda % 50 ve

- 2 seneden az mülkiyet durumunda % 25.

Gayrimenkulün mülkiyet süresinin 5 yıldan fazla olması halinde gayrimenkul kazanç vergisi % 5 oranında düşer. Sonraki her sene için % 3 oranında düşer, 20 yıllık mülkiyetten sonra % 50 oranında indirim talep edilebilir.

6. Alım-Satım Vergisi:

Bu vergi, gayrimenkullerin el değiştirmesinde, satış fiyatının % 1-3'ü oranında tahsil edilir. Zürih Kantonunda 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren kaldırılmıştır.

7. Piyango ve Toto Kazançları Vergisi:

SZ, JU, TI ve VS kantonlarında, piyango ve benzeri oyun kazançları, diğer gelirlerden farklı olarak özel vergilendirilir. Diğer kantonlarda bu kazançlar normal gelire eklenir ve normal gelir vergisi uygulanır.

8. Diğer Vergiler

a. Motorlu Taşıt Vergisi:
Aracın özelliklerine ve kantonlara göre değişmektedir.

b. Köpek Vergisi:

Tüm kantonlarda, çoğu zaman köpeğin büyüklüğüne ve ağırlığına göre değişen köpek vergisi alınmaktadır. Çoğu kantonda, kökler için olan köpekler, kurtarma ve hizmet köpekleri için vergi kolaylıkları veya muafiyeti bulunmaktadır.

c. Eğlence Vergisi:

AR, BE, FR, GR, JU, LU, NE, SG, SO, TI ve VD kantonlarında, umuma açık organizasyonlarda bazen bilet vergisi olarak bazen de götürü usulüyle, kural olarak % 10 oranında tahsil edilir.

d. İbate Vergisi:

Çoğu kantonda alınan nispeten küçük bir vergi.

e. Damga Vergisi:

Federal damga vergisinin yanı sıra, BS, TI, VD, VS ve GE kantonlarında ayrıca damga vergisi alınmaktadır. Mahkeme veya idari makamlar tarafından özel şahıslar için düzenlenen belgeler (ilamlar, kimlik yazıları, sicil kayıt örnekleri), özel şahıslar tarafından anılan makamlara verilen belgeler (dava yazışmaları, dilekçeler, şikayetler) ve her türlü hukuki işleme ilişkin belgeler (sözleşmeler, vasiyetnameler, makbuzlar) vergilendirilmektedir. Wallis (VS) kantonunda iskambil kağıtlarından da damga vergisi alınmaktadır. Cenevre (GE) kantonunda kayıt harcı tahsil edilmektedir.

f. Reklam Tabelası Vergisi:

Uri (UR) kantonunda, kamuya açık yerlerdeki ticari amaçlı reklam düzenlemeleri, görsel ve sesli reklamlar vergilendirilmektedir.

g. Piyango Vergisi:

Çoğu kantonda piyango düzenlenmesi vergiye tabidir.

h. Hidroelektrik Santral Vergisi:

NW, GL, GR ve VS kantonları bu vergiyi, imtiyazlı hidroelektrik santrali sahiplerinden almaktadır.

İsviçre'de Sermaye Şirketlerinin Vergilendirilmesi

- Doğrudan Federal Vergi: Net gelirin % 8,5'i +
- Kanton ve Belediye Vergileri: Kanton ve belediyesine göre net gelirin % 2-6'sı.
- Katma Değer Vergisi: İsviçre'deki cironun, yıllık 100.000,- CHF'yi aşması durumunda, % 7,6'sı.

Ürün Standartları ile İlgili Uygulamalar

İthalat ve ihracata konu mallardan gerekli görülenlerin standardına veya teknik düzenlemesine uygunluğunun veya kalitesinin değerlendirilmesi ve belgelendirilmesi Dış Ticarete Teknik Düzenlemeler ve Standardizasyon Mevzuatı uyarınca gerçekleştirilmektedir.

İsviçre ISO 9000 standartlarını tanımaktadır. DTÖ kapsamındaki standartlara sahip olan ürünlerde SNV standartlarına uyumda önemli bir zorlukla karşılaşılmamaktadır.

İsviçre firmalarının ülkemiz İyi Üretim Uygulamaları'na (GMP Sertifikaları) ilişkin sorunlar yaşadığı bilinmekte olup, konu hakkında çalışmalar sürdürülmektedir.

Türk Standartları Enstitüsü (TSE) ile muadil İsviçre kuruluşu olan İsviçre Standartlar Teşkilatı (SNV) ile herhangi bir işbirliği anlaşması bulunmamaktadır.

İsviçre Standartlar Teşkilatı iletişim bilgileri:

SNV - Schweizerische Normen-Vereinigung

Bürgli str. 29

CH-8400 Winterthur

Tel: +41 52 224 54 54

Faks: +41 52 224 54 74

E-posta: info@snv.ch

İnternet sayfası: <http://www.snv.ch/?en/home/>

🔍 Türkiye ile Ticaret

Genel Durum

Ülkemiz ile İsviçre arasındaki dış ticaret hacmi, yıllar itibarıyla, 2009 yılı hariç, sürekli artış göstermiş, dış ticaret dengesi sürekli olarak ülkemiz aleyhine açık vermiştir. İlk kez 2009 yılında 1,9 milyar dolar düzeyinde ticaret fazlası verilmiştir. İki ülke arasındaki ticaret hacmi 2008 yılında 8,4 milyar iken 2009 yılında 5,9 milyar \$'a gerilemiştir. Bu düşüşün nedeni ise 2008 yılında 5,6 milyar dolar olan ithalatımızın 2009'da 2 milyar dolara düşmesidir. Her ne kadar İsviçre'den ithalatımız çoğu madde grubunda gerilemiş ise de bunun ardındaki en önemli etken İsviçre'den yapılan külçe altın ithalatının 2008 yılında 3,7 milyar dolardan 2009'da 573 milyon dolar olarak gerçekleşmesidir.

Türkiye'nin İsviçre'ye ihracatı 2008- 2009 döneminde %37 artarak 3,9 milyar dolar ile 1989-2009 yılları arasındaki en yüksek seviyesine ulaşmıştır.

İsviçre'ye yönelik 3,931 milyar dolar değerindeki 2009 yılı ihracatımızın 3,331 milyar dolarlık bölümünü altın (ham, yarı işlenmiş, pudra halinde) ihracatı oluşturmaktadır.

Diğer önemli ürün grupları sert kabuklu meyveler, tütün, kuru meyveler, konserve meyve ve sebzeler olmak üzere tarım ve gıda sanayi

ürünleri (112 milyon dolar, %3), başta binek otomobiller, kamyonlar, otobüsler, oto yan sanayi ürünleri olmak üzere kara taşıtları ile bunların aksam ve parçaları (64,4 milyon dolar, % 1,6), örme giyim eşyası ve aksesuarları (62,9 milyon dolar, %1,6), başta TV'ler, elektrikli ev aletleri, elektrikli motorlar, jeneratörler, transformatörler olmak üzere elektrikli makineler ile bunların aksam ve parçaları (41 milyon dolar, %1). Yukarıda sayılan ürün grupları İsviçre'ye ihracatımızın % 94'ünü oluşturmaktadır.

İsviçre'den yapılan ithalatımızda önemli ürün grupları, 2009 yılı ithalat değerleri ve bu ülkeye yapılan ithalat içerisindeki payları şu şekildedir: başta külçe altın olmak üzere kıymetli metal ve taşlar (576 milyar dolar, %28,9) olup bunun 573 milyon dolar değerindeki altın (ham, yarı işlenmiş, pudra halinde) oluşturmaktadır.

İsviçre'den ithalatımızda önemli yeri tutan diğer ürünler; tüketime hazır ilaçlar, serumlar, hormonlar olmak üzere ilaçlar (423 milyar dolar,% 21,2), elektrikli makine ve cihazlar, aksam ve parçaları (209 milyar dolar, %10,4), organik kimyasallar (122 milyar dolar, %6,4), başta kalp pilleri olmak üzere tıbbi alet ve cihazlar (92 milyar dolar, % 4,6). Bu dört ürün grubu İsviçre'den ithalatımızın % 71,5 ini oluşturmaktadır.

ITC verilerine göre, İsviçre'nin 2008 yılı ithalatında 22. tedarikçi ülke konumunda olan ülkemizin, pazar payındaki %10 oranındaki artışa rağmen pazardaki payı %0,4 seviyesindedir. İsviçre'nin toplam ithalat artışının %14 olduğu dikkate alındığında bu ülkedeki rakiplerimizin daha gerisinde bir performans sergilediği sonucunu çıkarmak mümkündür.

Türkiye-İsviçre Dış Ticaret Değerleri (milyon dolar)

YIL	İhracat	İthalat	Dış Ticaret Hacmi	Dış Ticaret Dengesi	İhracatın İthalatı Karşılama Oranı (%)
1989	173	411	585	-238	42,1
1990	293	537	829	-244	54,6
1991	246	489	735	-243	50,4
1992	223	688	911	-465	32,4
1993	210	651	861	-440	32,3
1994	239	473	712	-234	50,6
1995	238	816	1.054	-578	29,1
1996	276	1.015	1.290	-739	27,2
1997	318	1.104	1.422	-786	28,8
1998	244	1.018	1.262	-774	24
1999	268	749	1.017	-481	35,8
2000	239	891	1.130	-652	26,8
2001	243	1.227	1.470	-985	19,8
2002	289	2.143	2.432	-1.854	13,5
2003	353	2.968	3.321	-2.615	11,9
2004	446	3.405	3.851	-2.959	13,1
2006	901	4.015	4.916	-3.114	22,4
2007	935	5.269	6.204	-4.334	17,7
2008	2.857	5.588	8.445	-2.732	51,1
2009	3.932	1.999	5.931	1.932	196,6
2010	2.061	3.154	5.215	-1.093	65,4

Kaynak:TÜİK

Türkiye'nin İsviçre'ye İhracatında Başlıca Ürünler (1000 Dolar)

GTİP No.	Ürün Grubu	2006	2007	2008	2009	2010	2009/2010 Değişim (%)
	TOPLAM	900.958	935.150	2.856.787	3.931.821	2.060.869	-48
71	Mücevherat, metal paralar, kıymetli metal ve taşlar	364.074	318.376	2.224.593	3.409.120	1.310.750	-62
87	Kara taşıtları	68.009	82.619	88.123	64.618	109.685	70
30	İlaçlar	29.163	30.907	28.527	32.555	84.968	161
27	Petrol, kömür, doğal gaz ve ürünleri	46.721	15.009	23.144	16.271	80.212	393
61	Örme giyim	59.392	71.457	75.368	62.834	66.372	6
8	Meyveler	70.704	69.859	70.909	57.885	63.441	10
76	Alüminyum ve alüminyumdan eşyalar	17.204	23.409	42.329	36.034	60.240	67
85	Elektrikli makineler, elektronik cihazlar	40.750	40.093	51.905	40.944	46.119	13
62	Dokuma giyim	33.786	38.334	41.139	31.977	32.558	2
63	Diğer tekstil ürünleri / ev tekstilleri	23.901	25.276	35.074	22.701	28.623	26
20	İşlenmiş meyve ve sebze	13.945	21.583	28.066	23.942	23.519	-2
40	Kauçuk ve kauçuk ürünler	10.288	12.014	11.860	12.825	16.532	29
84	Elektriksiz makineler	20.789	19.250	23.890	18.538	16.210	-13
73	Demir-çelikten eşyalar	4.915	3.952	5.322	7.539	7.837	4
94	Mobilya, aydınlatma eşyaları, prefabrik yapılar	7.453	6.731	7.433	6.850	7.469	9

69	Seramik ürünleri	1.426	1.034	1.488	1.776	7.089	299
7	Sebzeler	5.135	5.859	6.119	6.430	6.921	8
39	Plastik ve plastik ürünler	5.277	6.528	7.507	6.100	6.715	10
42	Deri eşya, deri giyim, saraciye	6.550	5.570	7.716	6.350	6.058	-5
90	Optik, teknik, medikal cihazlar	2.032	2.441	3.806	2.478	5.523	123
91	Saatler	455	952	582	1.344	5.125	281
24	Tütün ve tütün mamulleri	12.861	4.597	10.975	11.768	5.036	-57
48	Kağıt ve karton, bunlardan mamul eşya	642	1.174	3.022	1.627	4.739	191
70	Cam ürünleri	3.559	3.456	4.491	4.456	4.596	3
93	Silah ve mühimmat	771	767	410	2.269	4.188	85
33	Uçucu yağlar, kozmetikler	2.645	2.644	1.854	3.145	4.082	30
29	Organik kimyasallar	2.518	4.768	4.880	2.116	3.969	88
21	Diğer yenilebilir hazır ürünler	1.667	3.455	4.326	3.606	3.664	2
57	Halılar ve dokunmuş yer kaplamaları	1.673	1.473	1.999	2.291	2.915	27
5	Diğer hayvansal ürünler	1.502	2.176	2.481	2.410	2.589	7
74	Bakır ve bakırdan eşyalar	290	1.007	1.351	1.839	2.567	40
54	Sentetik ve suni filamentler, iplik ve kumaşlar	2.748	2.630	2.623	2.596	2.529	-3
64	Ayakkabı, vb. ürünler	798	1.108	1.551	1.597	2.191	37
52	Pamuk	1.438	1.160	1.259	1.611	2.140	33
25	Mineraller	848	1.167	5.480	692	2.117	206
43	Postlar, deriler, taklit kürkleri ve bunlardan mamul eşya	1.321	2.208	2.698	1.692	1.690	0
68	Taş, alçı, çimento, amiyant, mermer vs. ürünleri	767	1.256	2.353	1.577	1.680	7
19	Unlu mamuller, makarna, pastacılık ürünleri	1.118	1.370	1.710	1.992	1.646	-17
72	Demir-çelik	460	3.022	3.756	141	1.504	965
83	Çeşitli metal eşya	615	1.219	1.296	1.604	1.059	-34
22	Alkollü ve alkolsüz içecekler	1.050	1.133	1.160	1.115	1.011	-9
51	Yün, kıl ve ürünleri	202	135	607	781	923	18
3	Balık ve diğer su ürünleri	1.634	766	1.431	1.117	843	-25
82	Metal aletler, bıçakçı eşyası, sofrta takımları vs.	432	656	670	556	745	34
55	Sentetik ve suni devamsız elyaflar, iplik ve kumaşlar	123	292	214	162	706	337
44	Ağaç ve ahşap eşya, odun kömürü	566	354	418	409	682	67
34	Sabun, deterjan ve mumlar	224	513	486	702	642	-9
17	Şeker ve şekerli mamuller	456	627	647	715	642	-10
58	Özel dokunmuş kumaşlar, danteller, işlemler vs.	634	637	715	659	606	-8
35	Albüminoidler, modifiye nişasta, yapıştırıcılar, enzimler vs.	12	30	19	14	581	3.994
11	Değirmencilik ürünleri vb.	233	353	404	408	567	39
9	Kahve, çay ve baharatlar	256	260	461	436	500	15
18	Kakao ve	205	130	227	372	473	27

kakaolu mamuller							
97	Sanat eserleri, antika eşyalar	2	189	97	240	464	93
49	Basılı yayınlar	152	324	417	526	450	-15
56	Vatka, keçe, dokunmamış kumaşlar, özel iplikler vs.	54	179	411	368	434	18
86	Demiryolu taşıtları, sinyalizasyon cihazları (karayolu hariç)	599	514	671	640	420	-34
92	Müzik aletleri	290	956	1.213	178	377	113
41	Ham postlar, deriler ve köseleler	186	274	56	381	362	-5
66	Şemsiyeler, bastonlar, kamçılar vs.	145	263	415	374	325	-13
59	Sıvanmış, kaplanmış, lamine edilmiş vs. kumaş ve ürünler	91	54	273	175	320	83
38	Diğer kimyasal ürünler	73	134	203	308	305	-1
15	Hayvansal ve bitkisel yağlar	103	112	167	138	220	60
26	Maden cevherleri	553	0	195	1.484	212	-86
96	Fırçalar, taraklar, kalemler, düğmeler, çakmaklar vs.	102	67	75	266	160	-40
88	Hava taşıtları	20.319	80.993	371	101	147	45
32	Boyalar, pigmentler	204	437	180	149	146	-2
12	Yağlı tohumlar vd. tohumlar	152	113	123	136	121	-11
60	Örme kumaş ve eşya	20	32	173	170	119	-30
65	Başlıklar, şapkalar vs.	125	58	58	60	116	94
89	Deniz taşıtları	126	1.046	111	55	79	45
1	Canlı hayvanlar	181	232	316	149	55	-63

Kaynak: TÜİK

Türkiye'nin İsviçre'den İthalatında Başlıca Ürünler (1000 Dolar)

GTİP No.	Ürün Grubu	2006	2007	2008	2009	2010	2009/2010 Değişim (%)
	TOPLAM	4.014.793	5.268.879	5.588.439	1.999.386	3.153.595	58
71	Mücevherat, metal paralar, kıymetli metal ve taşlar	2.515.283	369.185	3.727.138	576.378	1.408.892	144
30	İlaçlar	312.785	576.507	454.352	423.466	457.966	8
84	Elektriksiz makineler	418.160	96.874	434.512	208.953	334.073	60
29	Organik kimyasallar	86.558	92.542	126.932	122.363	151.207	24
90	Optik, teknik, medikal cihazlar	81.000	97.851	123.197	92.787	115.072	24
91	Saatler	68.341	73.882	123.667	83.269	107.960	30
33	Uçucu yağlar, kozmetikler	66.256	78.629	80.785	84.841	92.617	9
85	Elektrikli makineler, elektronik cihazlar	87.447	61.717	82.888	73.091	75.268	3
32	Boyalar, pigmentler	48.572	54.115	56.152	50.467	52.803	5
39	Plastik ve plastik ürünler	41.919	42.827	56.138	41.273	50.539	22
48	Kağıt ve karton, bunlardan mamul eşya	36.927	47.106	51.836	34.384	43.715	27
54	Sentetik ve suni filamentler, iplik ve	39.204	24.306	40.586	30.966	36.592	18

kumaşlar						
Diğer						
38 kimyasal ürünler	22.337	610	25.628	20.439	24.709	21
Süt ürünleri, 4 yumurta, bal vb	5.967	35.459	35	12.095	18.965	57
Ağaç ve ahşap eşya, odun kömürü	42.870	8.740	24.962	14.378	15.958	11
Diğer						
21 yenilebilir hazır ürünler	7.426	8.537	22.393	16.028	15.121	-6
Albüminoidler, modifiye nişasta, yapıştırıcılar, enzimler vs.	7.896	10.139	8.105	9.364	14.118	51
82 Metal aletler, bıçakçı eşyası, sofrta takımları vs.	8.865	10.113	12.238	9.898	13.366	35
72 Demir-çelik	11.879	776	11.105	8.341	11.377	36

Kaynak: TÜİK

İki Ülke Arasındaki Anlaşma ve Protokoller

İki Ülke Arasındaki Ticaretin Altyapısını Düzenleyen Anlaşma ve Protokoller

Anlaşma Adı	İmza Tarihi
Türkiye-İsviçre Ticaret Mukavelesi	13.11.1930
Ticari Mübadelelere ve Tediyelelerin Tanzimine Müteallik Anlaşma	28.03.1942
Uluslararası Karayolu Taşımacılık Anlaşması	18.08.1977
Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması	03.03.1988
Türkiye-EFTA Serbest Ticaret Anlaşması	10.12.1991
İş Konseyi Kuruluş Anlaşması	05.02.2000
Türkiye-İsviçre Arasında I.Yüksek Düzeyli Ticari ve Ekonomik İstişarelere İlişkin Mutabakat Zaptı	06.02.2001
Türkiye-İsviçre Arasında II. Yüksek Düzeyli Ticari ve Ekonomik İstişarelere İlişkin Mutabakat Zaptı	28.01.2002
Türkiye-İsviçre Arasında II. Yüksek Düzeyli Ticari ve Ekonomik İstişarelere İlişkin Mutabakat Zaptı	21.05.2008
Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması. (Anlaşma henüz yürürlüğe girmemiştir.)	18.06.2010
Türkiye-EFTA Uygunluk Değerlendirmesi Alanında Karşılıklı Tanıma Anlaşması	03.12.2009
Türkiye-İsviçre Arasında III. Yüksek Düzeyli Ticari ve Ekonomik İstişarelere İlişkin Mutabakat Zaptı	26.04.2010

Kaynak: TC Bern Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği

Dış Ticaret Müsteşarlığı Anlaşmalar Genel Müdürlüğü

Gelir İdaresi Başkanlığı

Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması:

Türkiye-İsviçre Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması 18.06.2010 tarihinde imzalanmıştır. Söz konusu Anlaşma henüz yürürlüğe girmemiştir.

Standardizasyon

Avrupa Serbest Ticaret Birliği (European Free Trade Association: EFTA) ile karşılıklı kabul ve tanıma mekanizmasının kurulması amacıyla hazırlanan Türkiye-EFTA STA metnine ek Protokol (Protokol E) 2-3 Aralık 2009 tarihlerinde Cenevre'de gerçekleştirilen Türkiye-EFTA Ortak Komite Toplantısı'nda imzalanmıştır. Bahse konu protokol karşılıklı olarak iç onay süreci tamamlanınca yürürlüğe girecektir.

İthalat ve ihracata konu mallardan gerekli görülenlerin standardına veya teknik düzenlemesine uygunluğunun veya kalitesinin değerlendirilmesi ve belgeleştirilmesi Dış Ticarete Teknik Düzenlemeler ve Standardizasyon Meyzuatı uyarınca gerçekleştirilmektedir. İsviçre firmalarının ülkemiz İyi Üretim Uygulamaları'na (GMP Sertifikaları) ilişkin sorunlar yaşadığı bilinmekte olup, anılan konu hakkında çalışmalar sürdürülmektedir.

Türk Standartları Enstitüsü (TSE) ile muadil İsviçre kuruluşu olan İsviçre Standartlar Teşkilatı (SNV) ile herhangi bir işbirliği anlaşması bulunmamaktadır.

Pazar ile İlgili Bilgiler

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Fikri, Sınai, Ticari Mülkiyet Hakları

İsviçre, Avrupa Patent Konvansiyonu ve Patent İşbirliği Anlaşmalarına imzalanmıştır. Bu kapsamda anılan anlaşmalara taraf olan ülkelerdeki kişilerle birlikte kendi vatandaşlarının da patent haklarını korumaktadır. Bu bağlamda gümrükten geçen mallarda da patent ihlali tespit edilmesi halinde patent sahibinin hak ihlaline karşı korumayı gümrük makamlarından talep etmeye hakkı vardır.

İsviçre Federal Fikri Mülkiyet Hakları Enstitüsü <https://www.ige.ch/en.html>

Avrupa Patent Ofisi:

European Patent Office Erhardtstrasse 27 80298 Munich, Germany Tel: (49 89) 23 99 46 36

Web Site: <http://www.european-patent-office.org>

Dağıtım Kanalları

İsviçre'de dağıtım kanalları incelendiğinde perakendecilerin dikey bir yapıda entegre oldukları görülmektedir. Böylelikle merkezi bir sitem içinde alımlarını gerçekleştirilmekte ve bağımsız çalışan perakendecilere karşı rekabet güçlerini artırmaktadırlar. Ülkede bağımsız çalışan perakendecilerin sayısı gün geçtikçe azalmakta ve yerlerini indirim mağazaları (magasins discount) ve süpermarketlere bırakmaktadır. Önde gelen perakendeciler ise kooperatif kurarak güçlenmeye çalışmaktadırlar.

Büyük mağazalar (department stores), zincir mağazalar, tüketici kooperatifleri, indirim mağazaları, ve süpermarketler tekstil, deri, spor eşyaları, oyuncak ve farmasotik ürünlerin satışında en büyük pay almaktadırlar.

İsviçre'deki öncelikli perakende kanallarının çeşitleri, isim ve satılan ürün çeşitleri aşağıda sıralanmaktadır.

- Çok katlı büyük mağazalar (department stores) : Giyim, kozmetik, mücevher, gıda (Globus, Manor).
- Süper ve hipermarketler: Bakkaliye, genel ihtiyaç malzemeleri (Coop, SPAR, REWE group)
- Geleneksel mağazalar (convenience stores) :Gıda, içecek, günlük ihtiyaç ürünleri (Swiss Valley, Swiss Farms)
- İndirim mağazaları: Giyim, kozmetik ve gündelik ihtiyaçta yönelik ürünler (Aldi, Lidl)
- Reçetesiz ilaç satan mağazalar (drug stores): İlaç, kozmetik ve parfüm (Galencia yeni adı ile Arnavita)
- Uzmanlaşmamış mağazalar(Specialized stores): Özel tasarım ürünler, giyim (C&A), mobilya (Ikea), ev aksesuarları vd. eşyalar

İsviçre'de uzaktan satışlarda son yıllarda bir patlama yaşanmaktadır. Bu büyümede internetin yaygın kullanımı önemli rol oynamaktadır. En çok kullanılan alt gruplar ise internet (mail order), televizyon ve cep telefonu ile yapılmakta olup (televizyon ve internet aracılığı ile yapılan satışlar öne çıkmaktadır. Hemen her çeşit ürün bu yolla satılmaktadır. Kitap, müzik eşyaları, kozmetik, mücevherat, ev aletleri, iç çamaşırı, temizlik malzemeleri gibi çok geniş bir yelpazedeki ürünler satılmaktadır. Eve teslim olarak yapılan doğrudan satışlar da giderek daha yaygın hale gelmiştir. Ülkede nüfusun %70'ini internet kullanımının bu büyümede etkisi büyüktür. Perakende mağazalarında bulunmayan yüksek kalitedeki ve özel tasarımlı ürünler doğrudan satış yöntemi ile temin edilebilmektedir. Bu mağazaların 5700 üyesi vardır ve satın alınan ürünler 7 gün içerisinde iade edilebilmektedir.

Kaynak: <http://www.laposte-export-solutions.co.uk/uk/markets/country-profiles/switzerland/distribution-channels>

Tüketici Tercihleri

Tüketicilerin satın alma kararları kalite, fiyat ve satış sonrası hizmetlere göre değişmektedir. Fiyatın tüketici tercihlerindeki önemi önceki yıllara göre artmıştır. Ülkedeki kültürel eğilimler tüketicilerin satın alma davranış ve alışkanlıklarını etkilemektedir. Örneğin tüketicilerin hazır gıdalara olan talebinin artmasına paralel olarak ambalajlı gıdalara olan talep hızla artış göstermektedir. Sağlıkla ilgili endişelerin artmasıyla sigara ve bazı alkollü içecek satışlarındaki düşüşün devam etmesi beklenmektedir. Elektronik ticaret gittikçe yaygınlaşmaktadır. Birçok ürünün pazarlanmasında e-ticaret satışların %10'undan fazlasını oluşturmaktadır. E ticarete konu olan ürünlerin başında tüketici elektroniği, bilgisayarlar ve seyahat sayılabilir.

Reklam ve Promosyon

Reklam ve promosyon için medyanın kullanımı büyük önem arz etmektedir. Aşağıda ülkedeki en önemli gazete ve dergilerin isimleri verilmektedir.

- Blick (www.blick.ch)
- Cash (www.cash.ch)
- Die Weltwoche (www.weltwoche.ch)
- Sonntags Zeitung (www.sonntagszeitung.ch)
- Neue Zürcher Zeitung (www.nzz.ch)
- Tages Anzeiger (www.tagesanzeiger.ch)

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Etiketlerde ülkedeki resmi diller kullanılmalıdır (Almanca, Fransızca, İtalyanca)

- Ürün adı
- Marka (Marka ismi, sembolü veya işareti ambalajın dış yüzeyindeki etikette bulunmalıdır. Şişede üstte veya kapakta bulunmalıdır.)
- Ürün içeriği (Ürün içeriğinde bulunan tüm ürünler listelenmelidir.)
- Kullanım şekli (Ürünün nasıl kullanılacağı belirtilmelidir.)
- Üretim ve son kullanma tarihi
- Üretici ya da satıcı firmanın adı ve adresi
- Spesifikasyonlar (Ürünle ilgili herhangi bir kısıtlama ya da satış koşulları varsa belirtilmelidir.)
- Ürünün fiyatı (Postayla satılan ürünler haricindeki ambalajlı ürünlerin fiyatları tüm vergileri içerecek şekilde bulunmak zorundadır.)
- Bar kodu
- Ürün fiyat etiketi
- Şarap için sorumlu ithalatçı firma ayrıca ;
- Üreticinin adı ve adresi
- Menşei ülke
- Alkol içeriği,
- Coğrafi işareti,
- Hacim, (Metrik ölçülerle),
- Net içerik
- Alerjen maddeler

Etiketle satıcının ismi, ürün içeriği, ürün içeriğinde kullanılan maddelerin miktarları, net ağırlığı, son kullanım tarihi, ürünün coğrafi orijini, kullanım talimatları ve alkol oranı belirtilmek zorundadır

İsviçre ISO 9000 standartlarını tanımaktadır. DTÖ kapsamındaki standartlara sahip olan ürünlerin SNV standartlarına uyumda da önemli bir zorluk zorlukla karşılaşmayacaklardır.

Ulaştırma ve Taşımacılık Maliyetleri

Kamu İhaleleri

İsviçre'de ihale duyuruları

www.simap.ch/shabforms/COMMON/application/applicationGrid.jsp?newLanguage=EN
adresinden izlenebilmektedir.

www.infodienst-ausschreibungen.ch
www.easymonitoring.ch
www.amtsblatt-ag.ch
www.die-anzeiger.ch
www.baumeister.ch (İsviçre Mimarlar Birliği)

Kamu İhallerine başvuru ve ve uygulamalarına ilişkin detaylı bilgi için ise aşağıda yer alan Kamu Tedariki Hakkında Federal Kanun'a başvurulması gerekmektedir.

Kamu Tedariki Hakkında Federal Kanun

(16 Aralık 1994)
(Yürürlüğe Giriş Tarihi 1 Ocak 1996)

1. Bölüm: Amaç

Madde 1

1.Federasyon, işbu kanunla
a. Kamunun mal, hizmet ve inşaat ihale sürecini düzenlemek ve şeffaflaştırılmasını,
b. Teklif verenler arasındaki rekabeti güçlendirmeyi,
c. Kamu imkânlarının iktisadi kullanımının teşvikini hedeflemektedir.
2.Ayrıca teklif verenlere eşit muameleyi amaçlamaktadır.

2. Bölüm: Kapsam ve Tanımlar

İşveren

Madde 2

1.İşbu kanun kapsamındaki işverenler şunlardır:

a. Genel Federal Yönetim,
b. Federal Alkol Yönetimi,
c. Federal teknik yüksek okulları ve bunların araştırma kurumları,
d. GATT anlaşmasına uymayan, üçüncü taraflarla rekabet içindeki faaliyetleri hariç olmak üzere, İsviçre Posta İdaresinin posta ve otomobil hizmetleri. İsviçre Posta İdaresinin otomobil hizmetlerinden yalnızca İsviçre içindeki personel nakliye hizmetleri kanun kapsamındadır.
e. Federal nükleer güvenlik müfettişliği.

2.Federal Hükümet, İsviçre'de su, enerji, trafik ve telekomünikasyon alanlarında faaliyette bulunan ve bu faaliyetlerden dolayı GATT anlaşması ve devletler hukuku çerçevesindeki başka anlaşmalara göre işbu kanun kapsamına göre işbu kanun hukukuna ve özel hukuka tabi organizasyonları tanımlar.

3.Federal Hükümet, işbu kanunu veya münferit hükümlerini, Federasyonun başkaca kamu alımları için uygulanabilir olarak ilan edebilir. Kanun kapsamının bu şekilde genişletilmesinin yabancı müteahhitler açısından geçerli olabilmesi, İsviçreli müteahhitlere ilgili ülkede aynı hakkın tanınmasına bağlıdır. Her durumda 8'inci maddede belirtilen ilkeler geçerlidir. Bu tür alımlarda 5'inci bölümde yer alan hukuk yolları kapalıdır.

İstisnalar

Madde 3

1İşbu kanun aşağıdaki hallerde uygulanmaz:

a. Sakatlara ilişkin kurumların, hayır kurumlarının ve cezaevlerinin alımları,
b. Tarım veya gıda yardım programları çerçevesindeki alımlar,
c. GATT anlaşmasına taraf ülkeler veya İsviçre ile başka ülkeler arasında ortak bir projeye ilişkin devletler hukuku alanındaki anlaşmalar kapsamındaki alımlar,
d. Uluslararası bir kuruluşun özel bir usulü sebebiyle yapılan alımlar,
e. Silah, cephane veya savaş malzemesinin tedariki ve genel savunma ile ordunun savaş ve idare altyapısına ilişkin inşaat.

2Aşağıda belirtilen durumlarda işverenin, iş bu kanun hükümlerini uygulaması gerekmez:

a. Genel ahlâkın veya kamu düzeninin ve güvenliğinin tehlikeye girmesi durumunda,
b. İnsan, hayvan ve bitki sağlığı ve yaşamının gerektirmesi durumunda,
c. Fikri mülkiyet haklarının zarar görmesi durumunda.

Yabancı Müteahhitler

Madde 4

İşbu kanun aşağıda belirtilen ülkelerin müteahhitlerinin teklifleri için geçerlidir:

a. Mütakabiliyetin bulunması şartıyla, kamu ihalelerine ilişkin GATT anlaşmasına taraf ülkeler,
b. İsviçre'nin uygun bir anlaşma yaptığı veya Federal Hükümetin, İsviçreli müteahhitlere yerlilerle eşit muamele uygulandığını tespit ettiği diğer ülkeler.

Tanımlar

Madde 5

1İşbu kanunda geçen

a. Sevkiyat siparişi: Taahhüt malların, tabir olarak satın alma, leasing, kiralama, icar veya finansal kiralama suretiyle temini için, işveren ile satıcı arasındaki anlaşma;
b. Hizmet siparişi: GATT anlaşmasının 4'üncü ekinin 1'inci ekine göre, bir hizmetin yerine getirilmesi için, işveren ile satıcı arasındaki anlaşma;
c. İnşaat siparişi: GATT anlaşmasının 5'inci ekinin 1'inci ekine göre, merkezi ürün sınıflandırmasının (CPC Listesi) 51'inci fıkrasındaki anlamında, yeraltı ve yerüstü inşaatının yapılması için, işveren ile satıcı arasındaki anlaşma anlamına gelmektedir.
2Yapı, 1'inci fıkranın (c) bendine göre, yeraltı ve yerüstü inşaat çalışmalarının bütünlük halindeki neticesidir.

Siparişin Büyüklüğü

Madde 6

1.İşbu kanun yalnızca, ihale konusu işin tahmini değerinin, KDV hariç, aşağıdaki eşik değerlere ulaşması durumunda uygulanır.

a. Sevkiyatta 263.000 CHF,
b. Hizmetlerde 263.000 CHF,
c. İnşaatla 10,07 milyon CHF,
d. 2'nci maddenin 2'nci fıkrasına göre işi verenin siparişi olan veya İsviçre Posta İdaresinin otomobil hizmetinin İsviçre içindeki personel nakliyesi için gerekli olan sevkiyat ve hizmetlerde 806.000 CHF.

2Federal Ekonomi Bakanlığı, Federal Maliye Bakanlığı ile görüş birliği içinde, dönemsel olarak, eşik değerleri GATT anlaşmasına uydurur.

Siparişin Değeri

Madde 7

1Bir sipariş, işbu kanunun uygulanmaması amacıyla, bölünemez.

2.İşi verenin bir yapının gerçekleştirilmesi için birden fazla inşaat siparişi vermesi durumunda toplam değer esaslıdır. Federal Hükümet, her halükârda işbu kanun hükümlerinin uygulanacağı münferit inşaat taleplerinin değerini ve bu taleplerin, tüm yapı içindeki oranını tespit eder.
3.İşverenin aynı cinsten, birden fazla sevkiyat veya hizmet talebinde bulunması veya bir sevkiyat veya hizmet talebini birden fazla aynı cins münferit talebe bölmesi durumunda siparişin değerinin hesaplanmasında,
a. Son oniki ayda talep edilen mükerrer siparişlerin gerçek değeri veya
b. İlk siparişin verilmesinden sonraki oniki ayda verilecek mükerrer siparişlerin tahmini değeri esas alınır.
4.Bir siparişin, manzam sipariş opsiyonunu içermesi durumunda, toplam değer esas alınır.

3. Bölüm: Esaslar ve Katılım Şartları

Usul ve Esaslar

Madde 8

1.Kamu ihalelerinde aşağıdaki usul ve esaslara dikkat edilmesi gerekmektedir:

a. İşveren, ihale sürecinin her aşamasında yerli ve yabancı müteahhitleri eşit tutar.
b. İşveren, İsviçre'deki işleri yalnız, çalışma ve çalışma güvenliğine ilişkin kuralları uygulayan müteahhitlere verebilir. Belirleyici olan işin görüldüğü yerdeki mevzuattır.
c. İşveren ancak, İsviçre'de çalışan işçilerinde kadın-erkek ayrımı yapmayan ve eşit ücret ödeyen müteahhitlere iş verebilir.

4. İşveren ihaleye katılan tüm müteahhitlerin bir sayıları verilerini yazılı tutmakla yükümlüdür. İhalenin kazanılmasında sonra ilan edilmesi gereken 23'üncü maddenin 2'inci ve 3'üncü paragrafları kapsamında bildirilmiş veriler hariçtir.

2. İşverenin, çalışma şartlarını, çalışma güvenliğini ve kadın-erkek eşitliğini denetleme veya denetlettirme hakkına sahiptir. Müteahhidin, talep durumunda (yukarıda belirtilen) hükümlere uyduğunu ispat etmesi gerekmektedir.

Yeterlik Kriterleri

Madde 9

1. İşveren müteahhitlerden, finansal, iktisadi ve teknik kapasitelerini ispat etmelerini talep edebilir. İşveren bunun için yeterlik kriterleri oluşturur.

2. İşveren, yeterlik kriterlerini ve ispat için gerekli delilleri ihale sırasında veya ihale belgelerinde açıklar.

Denetleme Sistemi

Madde 10

1. İşveren, bir denetleme sistemi kurarak, müteahhitleri yeterlikleri açısından denetleyebilir.

2. Madde 9'a istinaden talep edilen kriterlere uyan müteahhitler bir listeye alınır.

3. Usulü Federal Hükümet düzenler.

İhaleden İskat ve İhalenin İptali

Madde 11

İşveren aşağıdaki durumlarda, ihaleyi iptal edebilir veya müteahhitleri ihaleden iskat edebilir ve/veya 10'uncu maddede belirtilen listeden çıkarabilir:

- Müteahhitlerin 9'uncu maddeye istinaden talep edilen yeterlik kriterlerini kaybetmesi durumunda,
- Müteahhitlerin işverene yanlış bilgi vermeleri halinde,
- Müteahhitlerin vergi veya sigorta borçlarının bulunması durumunda,
- Müteahhitlerin 8'inci maddede belirtilen yükümlülüklerini yerine getirmemeleri halinde,
- Müteahhitlerin aralarında, etkili bir rekabeti ortadan kaldıran veya önemli bir şekilde etkileyen bir sözleşme yapmaları durumunda,
- Müteahhitlerin bir iflas davasında bulunmaları halinde.

Teknik Özellikler

Madde 12

1. İşveren gerekli teknik özellikleri, ihale ve sözleşme belgelerinde tanımlar.

2. İşveren bu tanımlama sırasında, mümkün olduğunca uluslararası veya muadili ulusal standartları dikkate alır.

4. Bölüm: İhale Yöntemi

Yöntem Çeşitleri ve Yöntemin Seçilmesi

Madde 13

1. İşveren bir kamu işini, açık veya seçici yöntemle veya belli şartlarda doğrudan verebilir. 2. Federal Hükümet, doğrudan iş verme yönteminin hangi şartlarda uygulanabileceğini, GATT anlaşmasına uygun olarak düzenler.

2. Federal Hükümet, planlama ve toplam verim rekabetini düzenler.

Açık Yöntem

Madde 14

1. İşveren öngörülen işi alenen ihaleye koyar.

2. Tüm müteahhitler bir teklif sunabilir.

Seçici Yöntem

Madde 15

1. İşveren öngörülen işi alenen ihaleye koyar.

2. Tüm müteahhitler ihaleye katılmak için başvuruda bulunabilir.

3. İşveren 9'uncu ve 10'uncu maddelere uygun yeterliğe göre, teklif verebilecek müteahhitleri tanımlar.

4. İhalenin etkin bir şekilde yürütülmemesi durumunda işveren, teklif vermek üzere davet edilecekleri sınırlandırabilir. Aynı zamanda etkili bir rekabetin sağlanması gerekmektedir.

Doğrudan Verme

Madde 16

İşveren bir işi doğrudan, ihalesiz bir müteahhide verir.

Süreler

Madde 17

Federal Hükümet, ihale sürecinde ve ihalenin ilanında uyulması gereken süreleri, GATT anlaşmasına uygun olarak düzenler.

İhalenin İlanı

Madde 18

1. Açık veya seçici yöntemle ihale edilecek her işin münferit olarak ilanı gereklidir.

2. 2'nci maddenin 2'nci paragrafında belirtilen işverenler ile İsviçre Posta İdaresinin otomobil hizmetlerinden yalnızca İsviçre içindeki personel nakliye hizmetlerinden belli bir süre için planlananlar bir arada ilan edilebilir. Bu işler, 10'uncu maddeye uygun olarak, bir denetleme sistemi çerçevesinde de ilan edilebilir.

Şekil Kuralları

Madde 19

1. Müteahhitlerin, katılım başvurularını ve tekliflerini yazılı, eksiksiz ve süresi içinde vermelidir. İhaleye katılım başvuruları, telgraf, telex veya telefaks ile de gerçekleştirilebilir.

2. Federal Hükümet istisnalar öngörebilir.

3. İşveren, esaslı şekil hataları bulunan teklifleri ve katılım başvurularını ihale sürecinden çıkarır.

Pazarlık

Madde 20

1. Aşağıdaki durumlarda pazarlık edilebilir:

- İhale ilanında belirtilmesi veya
- 21'nci maddenin 1'inci paragrafına göre iktisadi bir teklifin olmaması durumunda.

2. Federal Hükümet süreci, güvenilirlik, yazılı olma ve eşitlik ilkelerine göre düzenler.

İhaleyi Kazanma Kriterleri

Madde 21

1. İktisadi açıdan en uygun teklif ihaleyi kazanır. Özellikle vade, kalite, fiyat, iktisadi olma, işletme masrafları, müşteri hizmeti, amaca uygunluk, estetik, çevre koruma, teknik değer gibi çeşitli kriterler dikkate alınarak tahkikat yürütülür.

2. İhaleyi kazanma kriterleri, ihale belgelerinde önem sırasına göre tatad edilir.

3. İleri ölçüde standardize mallarda, yalnızca en düşük fiyat kriterine göre ihale gerçekleştirilebilir.

Sözleşme Yapılması

Madde 22

1. Federal İdare Mahkemesinin, bir şikâyet durumunda 28'inci maddenin 2'nci paragrafına göre ertelemesinin olmaması şartıyla, ihalenin kazanılmasında sonra müteahhitle sözleşme yapılabilir.

2. İhaleyi kazanma kararına ilişkin bir şikâyetin olması durumunda işveren, sözleşmeyi derhal Federal İdare Mahkemesine gönderir.

Kararların Açıklanması

Madde 23

1. İşveren, 29'uncu maddeye göre özetle gerekçelendirilmiş kararı, 24'üncü maddenin 1'inci paragrafına göre ilan veya tebliğ eder.

2. Dilekçe verilmesi durumunda işveren, dikkate alınmayan müteahhitlere aşağıdaki bilgileri derhal verir:

- Uygulanmış olan ihale yöntemi,
- Dikkate alınan müteahhidin ismi,
- Kabul edilen teklifin fiyatı veya ihaleye girmiş olan teklifler arasındaki en düşük ve en yüksek fiyatlar,
- Tekliflerin dikkate alınmamasının (kabul edilmemesinin) başlıca sebepleri,
- Kabul edilen teklifin, karara etkili olan özellikleri ve avantajları.

3. İşverenin aşağıdaki durumlarda 2'nci paragrafta belirtilen bilgileri vermemesi gerekir:

ç. Engellenen yarışmanın Federal Makama uygun olmaması veya kamu menfaatlerine zarar getirmesi durumunda;
b. Müteahhitlerin ekonomik menfaatlerinin etkilemesi veya aralarındaki rekabeti bozması halinde.

İlanlar

Madde 24

- 1.İlanlar Federal Hükümet tarafından tanımlanmış bir yayın organında gerçekleştirilir.
- 2.İhaleler ve kazanılan ihaleler her zaman ilan edilir.
- 3.İnşaat siparişlerinde ve buna bağlı sevkiyat ve hizmetlerde ihalelerin ve ihale neticelerinin, asgari inşaatın bulunduğu yerdeki resmi lisanda, diğer tüm sevkiyat ve hizmetlerde asgari iki resmi lisanda ilanı gerekmektedir.
- 4.Planlanmış bir siparişin Fransızca ilan edilmemesi durumunda ilana, Fransızca, İngilizce veya İspanyolca özet eklenir.

İstatistik

Madde 25

İşveren her sene tedarikleriyle ilgili istatistiği GATT anlaşmasına uygun olarak oluşturur ve yetkili federal makama iletir.

5. Bölüm: Dava ve Hukuki Koruma

Uygulanacak Hukuk

Madde 26

- 1.İşbu Kanunda aksine bir hüküm olmadığı sürece, dava Federal İdare Hukukunun genel hükümlerine uygun görülür.
- 24'üncü bölümde yer alan karara ilişkin davalarda, idari davalara ilişkin 20 Aralık 1968 tarihli Federal Kanununun 22a, 24-28, 30, 30a ve 31 sayılı maddeleri uygulanmaz.

Şikâyet

Madde 27

- 1.İşverenin kararları Federal İdare Mahkemesine şikâyet edilir.
- 2.Federal İdare Mahkemesi bir şikâyetin intikali durumunda derhal işverene bilgi verir.

Erteleme

Madde 28

- 1.Şikâyetin erteleyci bir etkisi yoktur.
- 2.Federal İdare Mahkemesi dilekçe olması durumunda erteleyci bir karar verebilir.

İtiraz Edilebilir Kararlar

Madde 29

Aşağıdaki kararlara şikâyet yoluyla tek başına itiraz edilebilir:

- a. İhalenin neticesi veya ihalenin kesilmesi,
- b. İhalenin ilanı,
- c. Seçici yöntemde müteahhitlerin seçimine ilişkin karar,
- d. 11'inci maddeye göre iskat,
- e. 10'uncu maddeye göre müteahhitlerin listeye alınmasına ilişkin karar.

Şikâyet Süresi

Madde 30

Şikâyetlerin, kararların tebliğinden itibaren 20 gün içinde iletilmesi gerekmektedir.

Şikâyet Sebepleri

Madde 31

İtiraz davalarında uygunsuzluk kınanamaz.

Şikâyete İlişkin Hüküm

Madde 32

- 1.Federal İdare Mahkemesi konuya ilişkin olarak kendi kendine hüküm verir veya işverene bağlayıcı talimat verir.
- 2.Şikâyetin haklı görülmesi ve aynı zamanda müteahhitle sözleşmenin imzalanması durumunda, Federal İdare Mahkemesi itiraz edilen kararın Federal Hukuku hangi ölçüde ihlal ettiğini tespit eder.

Temyiz

Madde 33

Federal İdare Mahkemesinin bir temyiz talebine ilişkin karar vermesi durumunda, 32'nci maddenin 2'nci paragrafının manası geçerlidir.

Tazminat

Madde 34

- 1.Federasyon veya Federal İdarenin haricindeki işveren, 32'nci maddenin 2'nci paragrafına veya 33'üncü maddesine göre hukuka aykırılığı tespit edilmiş olan kararlarından kaynaklanan zarardan sorumludur.
  - 21'inci paragrafta belirtilen sorumluluk, müteahhitlerin ihale ve hukuk süreçleriyle bağlantılı masraflarıyla sınırlıdır.
- 3Bunun haricinde 14 Mart 1958 tarihli Sorumluluk Kanunu uygulanır.

Tazminat Talebi ve Süre

Madde 35

- 1.Müteahhit tazminat talebini işverene sunar. Federal hükümet karara yetkili makamı tanımlar.
- 2.Bu makamın kararlarına Federal İdare Mahkemesi nezdinde itiraz edilir.
- 3.Tazminat talebinin en geç, kararın 32'nci maddenin 2'nci paragrafına veya 33'üncü maddesine göre hukuka aykırılığının tespitinden itibaren bir yıl içinde sunulması gerekmektedir.

6. Bölüm: Son Hükümler

Şimdiye Kadarki Hukukta Değişiklik

Madde 36

16 Aralık 1943 tarihli Federal Yargılama Kanunu aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

"Art. 100 Bst. X

...

Geçiş Hükümleri

Madde 37

İşbu Kanun, yürürlüğe girişinden sonra ilan edilmiş olan veya iş ihalesiz verilecekse, yürürlüğe girişten önce sözleşmesi imzalanmamış olan tüm işlerde uygulanır. Diğer işler eski hukuka göre uygulanır ve eşik değerlerin hesaplanmasında dikkate alınmaz.

Referandum ve Yürürlüğe Giriş

Madde 38

- 1.İşbu Kanun ihtiyarî referanduma tabidir.
- 2.Yürürlüğe girişi Federal Hükümet belirler.

🔗 İşadamlarının Pazarda Dikkat Etmesi Gereken Hususlar

Ticareti Etkileyen Kültürel Faktörler

İsviçre iş çevrelerinde dakik ve planlı olmak, en çok önem verilen konulardan biridir. İsviçreli çalışma saatleri konusunda son derece duyarlıdırlar.. Her şeyin zamanında yapılması, iş hayatında dakik olunması iş çevrelerinin üstünde titizlikle durdukları konuların başında gelmekte olup 5- 10 dakikalık gecikme saygısızlık olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle iyi bir iş ilişkisi için dakiklik İsviçre'de kritik öneme sahiptir Randevuya gecikmenin kaçınılmaz olması halinde durum en kısa sürede karşı tarafa bildirilmelidir. İş görüşmeleri için randevular önceden alınmalıdır,

Toplantı öncesi, toplantı gündemi toplantının amacına uygun olarak ayrıntılı olarak titizlikle planlanmalıdır.

İs aöürsmeleri analitik. elestirel ve mantıklı konuşma ve fikirler paralelinde aecmektedir. Uvaulanması planlanan bir proje tüm avrıntılarını ile

incelenmektedir. Verimlilik iş yaşamındaki önceliklerden biridir. Bu bağlamda görüşmeler önceden planlanmış konular ile sınırlandırılmaktadır. İş görüşmeleri resmi bir havada yapılmaktadır.

İş görüşmeleri araçlar ile değil doğrudan ilgili kişilerle yapılmaktadır. Bu nokta ticari ilişkilerin gerçekleşmesi açısından önemlidir.

Ayrıca, iş akış sürecinde, iyi organize edilmiş ve tüm detaylar plandırılmış olarak çalışmayı tercih etmektedirler.

İsviçre iş kültüründe, ticari ilişkiler ancak otoriteye sahip üst düzey yöneticilerin onayı ile başlayabilmektedir. İş yaşamında hiyerarşik yapının çok net olarak belirlenmiş olmakla birlikte, yöneticiler çalışanlarına karşı saygıyı, nazik ve saygılı davranırlar. İş yaşamında takım çalışmasına önem verilirken diğer yandan her bir çalışanın görüşüne başvurulur. Kararların takım halinde ve görüş birliği içinde alınmasına özen gösterilir.

İsviçreli yetkililer hedef odaklı çalışırlar ve iletişimde açık sözlüdürler. Karar aşaması tartışma ve görüş alışverişi ile geçen uzun bir süreç almaktadır. Bu nedenle İsviçre tarafına baskı ve ısrara dayalı satış tekniklerinden kaçınılması ve karar sürecinin sabırla beklenilmesi gerekmektedir. Diğer taraftan onlardan gelecek ayrıntılı sorulara hazırlıklı olunmalıdır.

Pasaport ve Vize İşlemleri

İsviçre'ye yapılacak seyahatlerde Umuma Mahsus (Lacivert) Pasaport hamilleri vizeye tabidir. Diplomatik (Kırmızı), Hizmet ve Hususi (Yeşil) Pasaport hamilleri ise, altı ay içinde üç ayı aşmamak kaydıyla, anılan ülkeye yapacakları seyahatlerinde vizeden muaftır.

Vize işlemleri için Ankara İsviçre Büyükelçiliği ve Türkiye'de bulunan konsolosluklarının vize servislerine başvurmak gerekmekte olup vize bölümünde randevulu sistem uygulanmaktadır.

Vize başvurusu için gerekli formlar ve belgeler ile ilgili detaylı bilgi ise İsviçre'nin Ankara Büyükelçiliği'nin <http://www.eda.admin.ch/ankara> adresindeki internet sayfasında bulunmaktadır.

Seyahatlerde aksama yaşanmaması için başvurular sırasında İsviçre Büyükelçiliğın ve konsoloslukların kapalı olduğu günler yukarıda verilen adresten kontrol edilmelidir.

Kaynak: TC. Dış İşleri Bakanlığı, www.mfa.gov.tr, İsviçre'nin Ankara Büyükelçiliği'nin <http://www.eda.admin.ch/ankara>

İsviçre'de Yabancıların Çalışması

İsviçre'de çalışabilmek için oturma izninin bulunması gerekmektedir.

İsviçre'de oturma izni almak için öncelikle, bulunulan yerin bağlı olduğu kantonun yabancılar dairesine başvurulması gerekmektedir.

İsviçre'de prensip olarak B kodlu Oturma İzni (Aufenthaltsbewilligung) ile C kodlu Yerleşim İzni (Niederlassungsbewilligung) verilmektedir.

B kodlu oturma izni 1 yıl süreyle geçerli olup, hamiline, izin verilmek suretiyle çalışma hakkı tanımaktadır (bu tür izne sahip olan yabancıların çalışmak için ayrıca izin almaları gerekmektedir). Bu durumda olan yabancıların çalışma izinlerine ilişkin genel izin kotası (yabancılar için her sene Federal Hükümet tarafından belirlenmektedir) ile AB ve EFTA üyesi ülke vatandaşlarına öncelik tanınmaktadır.

C kodlu Yerleşim İzni ise İsviçre'de 10 yıllık yasal ikamet süresini dolduran yabancılarla verilmektedir. Ancak, 10 yıllık söz konusu süre, İsviçre vatandaşı ile evli yabancılar için 5 yıl olarak belirlenmiştir. Bu izne sahip bir yabancı, çalışma izni aranmaksızın iş piyasasına girme ve serbest ticaret yapma hakkına sahiptir.

B ve C kodlu izinlerin haricinde;

- Sınır çalışanlarına G,
- Staj yapan yabancılarla L,
- Mültecilere F,
- İltica talebinde bulunanlara N,

-İnsani nedenlerle 3 aya kadar süreyle kabul edilen, korunmaya muhtaç yabancılarla ise S, kodlu oturma izin belgeleri tesis edilmektedir

Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

İsviçre'de çalışma saatleri genellikle 09:00- 12:00 ile 14:00 -18:30 saatleri arasındadır. Mesai bitiş saati ise 18:30 – 19:00 olarak değişebilmektedir. . Öğle arası ise 12:00-14:00 arasında iki saat sürmekte olup çalışanın haklarını bu konuda koruyan oldukça sıkı kanunlar bulunmaktadır. Bu uygulama resmi dairelerin yanı sıra bankaları, postaneleri, süpermarketleri ve dükkanları kapsamaktadır.

Dükkanların açılış saatleri Pazartesi- Cuma arasında 9:00- 12:00 14:00- 18:30, Cumartesi günleri 8:30- 12:00dir. Ancak büyük şehirlerde yoğunlaşmaya başlayan uygulama ile bazı dükkanlar hafta içi öğle arasında da ve Cumartesi günleri 16:00 ya kadar açık kalmakta ve bu süreyi Pazartesi günleri öğleye kadar tatil ile telafi etmektedirler.

Ülkede birçok resmi tatil günü bulunmaktadır. İsviçre'deki resmi tatil günlerine ilişkin ayrıntılı bilgiyi aşağıdaki web adresinden elde edebilirsiniz.

<http://www.isyours.com/e/guide/basics/business.hours.html>

Ulaşım

Karayolu Ulaştırması

Ülkemiz ile İsviçre arasındaki karayolu taşımacılığı 18 Ağustos 1977 tarihinde imzalanan Uluslararası Karayolu Taşımacılığı Anlaşması ve bu Anlaşma uyarınca düzenlenen Protokoller çerçevesinde yapılmaktadır.

İki ülke arasındaki son Kara Ulaştırması Karma Komisyon Toplantısı 14-15 Kasım 2002 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilmiştir.

Söz konusu toplantıda heyetler, iki ülke arasındaki ticaretin geliştirilmesi, eşya taşımacılığının kolaylaştırılması ve serbestleştirilmesi amacıyla, 1 Ocak 2003 tarihinden itibaren ikili, transit ve 3. ülke taşımacılığının karşılıklı olarak geçiş belgesinden muaf olmasına karar vermişlerdir.

İsviçre'ye yapılan ihraç seferlerimiz aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

İhraç Sefer sayısı

YIL	Sefer sayısı	Değişim (%)
2005	2,004	0
2006	2,246	12
2007	2,62	17
2008	2,581	-1
2009	2,624	2

Bern Ticaret Müşavirliği

Havayolu Ulaştırması

İki ülke arasındaki havacılık ilişkileri şu anlaşmalar ile yürütülmektedir:

HUA Tarih ve yeri : 20.07.1949
07.07.2004, Ankara
MOU Tarih/leri ve yeri: 16.05.1995, Bern
07.07.2004, Ankara
02.09.2009, İstanbul

Türkiye’de sefer noktaları olarak İstanbul, Ankara ve Antalya tayin edilirken İsviçre için Basel, Cenevre ve Zürih tayin edilmiştir.

THY tarafından İstanbul-Zürih, İstanbul-Cenevre, İstanbul-Basel arasında, Sun Express Havayolları tarafından İzmir-Zürih, Antalya-Basel, Antalya-Zürih, Antalya-Zürih, arasında Pegasus Havayolları tarafından İstanbul(Sabiha Gökçen)-Basel, İzmir-Basel, İstanbul-Zürih, Antalya-Zürih arasında seferler düzenlenmektedir.

İsviçre Havayolları tarafından Swiss International ve Easyjet Switzerland tarafından Zürih-İstanbul ve Basel-İstanbul (Sabiha Gökçen) arasında seferler düzenlenmektedir.

2 Ekim 2009 tarihinde taraflar arasında imzalanan Mutabakat Zaptı’nda; Türkiye ile İsviçre arasında 7 Temmuz 2004 yılında parafe edilen İkili Hava Ulaştırma Anlaşması’nın Almanca çevirisinin en kısa zamanda sonuçlandırılacağı ve Anlaşmanın imzalanması için Türkiye tarafını en kısa zamanda bilgilendirecekleri belirtilmiştir.

Ayrıca, iki ülke havacılık yetkilileri 2010 yılı içerisinde bir araya gelme hususunda mutabakata varmışlardır.

Demiryolu Ulaştırması

Türkiye-İsviçre Demiryolu taşımaları

2008 2009
İth. İhracat İth. İhracat
Vagon sayısı - 13 - 2
Taşınan ton - 124 - 103
Taş. Geliri (TL) - 14.609 - 5090

Denizyolu Ulaştırması

İki ülke arasında ekonomik ilişkileri geliştirmek için İsviçre denizcilik şirketleri ile ülkemiz özel sektör armatörleri arasında deniz taşımacılığı ve deniz ticaretinin geliştirilmesine yönelik görüşmelerin yapılması, teknik konularda işbirliği imkanları, acentelik, brokerlik, komisyonculuk vs. konularında ve talepler doğrultusunda gemi kiralamaya ve satın almaya yönelik ikili ilişkilerde bulunulmasının ekonomik açıdan yararlı olacağı düşünülmektedir.

Ayrıca, Türkiye ile İsviçre arasında gemi inşa sanayi ile ilgili olarak ülkemiz tersaneleri; gemi bakım-onarımı ve gemi söküm alanındaki talepleri karşılayabilecektir. Diğer taraftan, tersanelerimiz 180.000 DWT’a kadar her çeşit gemi ve deniz vasıtasının inşası, 300.000 DWT’a kadar mevcut gemilerin havuzlanması, bakım-onarımının yapılması gibi konularda gelecek talepleri karşılayacak kapasitededir

Yerel Saat

İsviçre’deki yerel saat Orta Avrupa Saati bölgesinde olup, Greenwich Saatine göre 1 saat ilerdedir (GMT + 1) . Türkiye yerel saatinin ise 1 saat gerisindedir. (GMT +1),

Ülkede yaz saati uygulaması olup bu yıl 28 Mart 2010 Saat 01:00 de başlamış olup ve 31 Ekim Saat 01:00 de sona erecektir.

Kaynak: <http://www.greenwichmeantime.com/time-zone/europe/switzerland/>

Telefon Kodları

Telefon Kodları

İsviçre’nin uluslar arası telefon kodu + 41dir. İsviçre’deki şehirlerin telefon kodlarına ise aşağıdaki ağ adresinden ulaşılmaktadır
<http://countrycode.org/switzerland>

Hukuki Yapı

İSVİÇRE’DE YABANCILARIN ÇALIŞMASI

İsviçre’de çalışabilmek için oturma izninin bulunması gerekmektedir.

İsviçre’de oturma izni almak için öncelikle, bulunulan yerin bağlı olduğu kantonun yabancılar dairesine başvurulması gerekmektedir.

İsviçre’de prensip olarak B kodlu Oturma İzni (Aufenthaltsbewilligung) ile C kodlu Yerleşim İzni (Niederlassungsbewilligung) verilmektedir.

B kodlu oturma izni 1 yıl süreyle geçerli olup, hamiline, izin verilmek suretiyle çalışma hakkı tanımaktadır (bu tür izne sahip olan yabancıların çalışmak için ayrıca izin almaları gerekmektedir). Bu durumda olan yabancıların çalışma izinlerine ilişkin genel izin kotası (yabancılar için her sene Federal Hükümet tarafından belirlenmektedir) ile AB ve EFTA üyesi ülke vatandaşlarına öncelik tanınmaktadır.

C kodlu Yerleşim İzni ise İsviçre’de 10 yıllık yasal ikamet süresini dolduran yabancılar için verilmektedir. Ancak, 10 yıllık sözkonusu süre, İsviçre vatandaşı ile evli yabancılar için 5 yıl olarak belirlenmiştir. Bu izne sahip bir yabancı, çalışma izni aranmaksızın iş piyasasına girme ve serbest ticaret yapma hakkına sahiptir.

B ve C kodlu izinlerin haricinde;

- Sınır çalışanlarına G,
- Staj yapan yabancılar L,
- Mültecilere F,
- İltica talebinde bulunanlara N,
- İnsani nedenlerle 3 aya kadar süreyle kabul edilen, korunmaya muhtaç yabancılar ise S, kodlu oturma izin belgeleri tesis edilmektedir

İSVİÇRE’DE FİRMA KURULUŞU

Limited Şirket (GmbH – Die Gesellschaft mit beschränkter Haftung)

İsviçre’de limited şirketler bir veya birden fazla ortakla, en az 20.000,- CHF ödenmiş sermaye ile kurulabilir, ortaklar, gerçek veya hukuki şahıslar veya ticari şirketler olabilir, sermaye limiti yoktur.

Diğer taraftan, İsviçre Borçlar Kanunu’nun 814. maddesinin 3. fıkrasına istinaden, şirketin İsviçre’de mukim birisi tarafından temsil edilmesi gerekmektedir ve bu zorunluluğun gereği bir hissedar veya müdür ile yerine getirilebilir.

20.000,- CHF ödenmiş sermayeli bir limited şirket kurulurken, danışma ücreti olarak yaklaşık 2.000,- CHF, Ticaret Siciline kayıt için 900,- CHF, noter ücreti olarak 500,- CHF masraf edilmesi gerekmektedir.

Anonim Şirket (AG – Die Aktiengesellschaft)

İsviçre’de anonim şirketler bir veya birden fazla ortakla, 100.000,- CHF sermaye ile kurulabilir, en az 50.000,- CHF olmak üzere, sermayenin % 20’sinin, kuruluşu kadar bir İsviçre bankasına yatırılması gerekmektedir.

Diğer taraftan, İsviçre Borçlar Kanunu’nun 718. maddesinin 4. fıkrasına istinaden, şirketin İsviçre’de mukim birisi tarafından temsil edilmesi gerekmektedir ve bu zorunluluğun gereği bir yönetim kurulu üyesi veya müdür ile yerine getirilebilir.

100.000,- CHF sermayeli bir anonim şirket kurulurken, danışma ücreti olarak yaklaşık 2.000,- CHF, Ticaret Siciline kayıt için 900,- CHF, noter

ücreti olarak 600,- CHF masraf edilmesi gerekmektedir.
(Masraflara ilişkin rakamlar bağlayıcı değildir.)
İSVİÇRE'DE SERMAYE ŞİRKETLERİNİN VERGİLENDİRİLMESİ

- Doğrudan Federal Vergi: Net gelirin % 8,5'i +
- Kanton ve Belediye Vergileri: Kanton ve belediyesine göre net gelirin % 2-6'sı.
- Katma Değer Vergisi: İsviçre'deki cironun, yıllık 100.000,- CHF'yi aşması durumunda, % 7,6'sı.

İSVİÇRE'DE VERGİLER

• FEDERAL VERGİLER

1. Doğrudan Federal Vergileri:

- a. Gerçek Şahısların Gelirinin Vergilendirilmesi: İsviçre'de ikamet eden veya bulunan ve burada bir meslek icra eden tüm gerçek kişiler, sınırsız vergi mükellefidir. Federal gelir vergisi, artan oranda uygulanmakta ve gerek medeni duruma, gerekse kanton veya belediyeye bağlı olarak değişmektedir, ancak her halükarda % 11,5'i geçemez.
- b. Tüzel Şahısların Kazanç Vergisi: Kural olarak, ikametleri veya gerçek yönetimleri İsviçre'de bulunan tüzel şahıslar vergi mükellefidir.
- Sermaye Şirketleri: Anonim şirketler, limitet şirketler ve kooperatifler sermaye şirketleridir ve net kazançları % 8,5 oranında vergilendirilir.
- Diğer Tüzel Şahıslar: Derneklerin, vakıfların ve doğrudan gayrimenkul sahibi yatırımların fonlarının kazançları % 4,25 oranında vergilendirilir.

2. Mahsup Vergisi:

Mahsup vergisi, menkul sermaye kazançları (özellikle faiz ve temettü), piyango ikramiyeleri ve bazı sigorta ödemelerinden, kaynağında kesilir. Temelde kazancın sahibinin anonim olması durumunda, vergi kaçırılmasına engel olmak amacıyla ihdas edilmiştir. Sermaye kazançlarında ve piyango ikramiyelerinde % 35, ömür boyu alınan gelirler ve emekli maaşlarında % 15 ve diğer sigorta ödemelerinde % 8 oranında uygulanır.

İsviçre'de mukim gerçek ve tüzel kişilerin, mahsup vergisine matrah teşkil eden gelirlerinin mevzuata uygun olarak beyan edilmesinden sonra, mahsup vergisi gerçek kişilere kantonlar tarafından iade edilir, daha ziyade vergiden mahsup edilir; tüzel şahıslara ise Federal İdare tarafından iade edilir.

3. Damga Vergileri:

- a. Emisyon Vergisi: Yurt içinde ortaklık haklarının (hisse senedi, limitet şirket hisseleri, kooperatif hisseleri, intifa senetleri), tahvillerin ihracında % 1 oranında ödenir. 1.000.000,- CHF vergiden muaftır.
- b. Muamele Vergisi: Taraflardan veya araçlardan birinin İsviçreli olması durumunda, yerli veya yabancı kıymetli evrak devrinde ödenir. Yerli evraklarda %0 1,5, yabancı evraklarda %0 3'dür.
- c. Sigorta Primlerinin Vergilendirilmesi: Mali sorumluluk sigortası, kasko sigortaları ve belli mal sigortalarının prim ödemeleri vergilendirilmektedir. Hayat, hastalık, kaza, sakatlık ve işsizlik sigortaları hariçtir.

4. Federal Kumarhane Vergisi:

Brüt oyun gelirinin azami % 80'i oranında tahsil edilir. Brüt oyun geliri, miza edilen (konulan) toplam paradan, ödenen toplam kazançların çıkarılmasıyla hesaplanır.

5. Askerlik Bedeli:

20-30 yaş arasında bulunan İsviçreli erkeklerin her sene yapmaları zorunlu olan askerlik hizmetinin kısmen veya tamamen yerine getirilmemesi durumunda ödenen vergi.

6. Katma Değer Vergisi:

İndirimli oran % 2,4'e tabi ürünler:

- Şebeke suyu
- Alkollü içecekler hariç, yiyecek ve içecek
- Kesimlik olmasa da, at, eşek, katır, sığır, koyun, keçi, domuz, tavuk, ördek, kaz, hindi, beç tavuğu ve besin olarak kullanılacak balıklar
- Tahıl
- Tohumlar, bitki yumru ve kökleri, canlı bitkiler, çelik aşılar, kalem aşısı, kesme çiçek ve dallar, aranjmanlar, buketler, çelenkler ve benzeri şekilde işlenmişler
- Yemler, silo asitleri, hayvan yataklığı, gübreler
- Zırai ilaçlar, humus ve diğer bitkisel örtüler
- İlaçlar
- Reklam özelliği taşımayan, kitap, gazete ve dergiler.
- Otelcilik hizmetlerinde % 3,6 oranında uygulanmaktadır.

Yukarıda belirtilen ürünlerin haricinde % 7,6'lık normal oran uygulanmaktadır.

7. Özel Tüketim Vergileri:

- a. Tütün Vergisi
- b. Bira Vergisi
- c. Damıtılmış İçki Vergisi
- d. Petrol Vergisi
- e. Otomobil Vergisi
- f. Gümrük Vergileri

• KANTONLAR VE BELEDİYELERİN VERGİLERİ

1. Gelir ve Varlık Vergileri:

- a. Gerçek Şahısların Gelirinin Vergilendirilmesi
- b. Gerçek Şahısların Varlıklarının Vergilendirilmesi

2. Tüzel Şahısların Kazanç ve Sermaye Vergisi:

Doğrudan federal vergilerde olduğu gibi, tüzel şahıslar, mukim oldukları veya yönetimlerinin bulunduğu veya iktisadi olarak dahil oldukları kanton ve belediyelerde vergilendirilir. Kanton ve belediyeler, sermaye şirketlerinin net kazançlarını, ödenmiş sermayelerini ve ihtiyatlarını, bazen sabit oranda, bazen artan oranda, asgari ve azami oranlar tespit edilmek suretiyle vergilendirmektedir.

Vergi Kolaylıkları: Holdingler, kantonda mukim olan ancak faaliyetinin tamamı veya bir kısmı yurt dışında olan firmalar için özel düzenlemeler bulunmaktadır. Kazancı kısmen veya tamamen yabancı iştiraklerden kaynaklanan sermaye şirketlerinin (holding ve iştirak şirketleri) vergi yükü muhtelif şekillerde hafifletilir ve bu şekilde birden fazla vergilendirmenin önüne geçilir. Kantonlar, iktisadi teşvik çerçevesinde, yeni kurulan şirketlere, belli sürelerle sınırlı, kısmen veya tamamen vergi muafiyeti tanımaktadır.

Bazı kantonlarda tüzel kişilikler, normal vergi yerine minimum bir vergi ödemektedir. Özellikle gıda alanında bir çok işletme ya çok düşük kazançla sahip olmakta ya da hiç kazanmamaktadır. Bazı kantonların vergi kanunları, bu tür işletmelerin, ekonomik önemleri sebebiyle, vergi kapsamına alınmasını öngörmektedir. Bu tür işletmelerin ciroları, malları ve sermayeleri minimum oranda vergilendirilir. Söz konusu kantonlar şunlardır: LU, OW, NW, FR, BS, SH, AR, AI, SG, TG, TI, VD, VS ve AG.

3. Nüfus Başına Alınan Vergiler:

FR, LU, NW, GR, SH, SO, TI, UR, VD, VS, GE ve ZH kantonlarında, gerçek şahıslardan 18 yaşından itibaren nüfus başına vergi alınmaktadır. Örneğin Zürih kantonunda senede 24,- CHF nüfus başına vergi tahsil edilmektedir.

4. Veraset ve Hediye Vergisi

5. Gayrimenkul Kazanç Vergisi:

Gayrimenkul kazanç vergisi, gayrimenkullerin, tapuya kayıtlı hakların ve maden ocaklarının veya paylarının el değiştirmesinden kaynaklanan kazançlardan tahsil edilir.

Örneğin Zürih Kantonunda Gayrimenkul Kazanç Vergisi:

- % 10 ilk 4.000,- CHF için
- % 15 bir sonraki 6.000,- CHF için
- % 20 bir sonraki 8.000,- CHF için
- % 25 bir sonraki 12.000,- CHF için
- % 30 bir sonraki 20.000,- CHF için
- % 35 bir sonraki 50.000,- CHF için
- % 40 100.000,- CHF üzeri için

Yukarıda belirtilen vergi oranları mülkiyet süresine bağlı olarak artmaktadır:

- 1 seneden az mülkiyet durumunda % 50 ve
- 2 seneden az mülkiyet durumunda % 25.

Gayrimenkulün mülkiyet süresinin 5 yıldan fazla olması halinde gayrimenkul kazanç vergisi % 5 oranında düşer. Sonraki her sene için % 3 oranında düşer, 20 yıllık mülkiyetten sonra % 50 oranında indirim talep edilebilir.

6. Alım-Satım Vergisi:

Bu vergi, gayrimenkullerin el değiştirmesinde, satış fiyatının % 1-3'ü oranında tahsil edilir. Zürih Kantonunda 1 Ocak 2005 tarihinden itibaren kaldırılmıştır.

7. Piyango ve Toto Kazançları Vergisi:

SZ, JU, TI ve VS kantonlarında, piyango ve benzeri oyun kazançları, diğer gelirlerden farklı olarak özel vergilendirilir. Diğer kantonlarda bu kazançlar normal gelire eklenir ve normal gelir vergisi uygulanır.

8. Diğer Vergiler

a. Motorlu Taşıt Vergisi:

Aracın özelliklerine ve kantonlara göre değişmektedir.

b. Köpek Vergisi:

Tüm kantonlarda, çoğu zaman köpeğin büyüklüğüne ve ağırlığına göre değişen köpek vergisi alınmaktadır. Çoğu kantonda, körler için olan köpekler, kurtarma ve hizmet köpekleri için vergi kolaylıkları veya muafiyeti bulunmaktadır.

c. Eğlence Vergisi:

AR, BE, FR, GR, JU, LU, NE, SG, SO, TI ve VD kantonlarında, umuma açık organizasyonlarda bazen bilet vergisi olarak bazen de götürü usulüyle, kural olarak % 10 oranında tahsil edilir.

d. İbate Vergisi:

Çoğu kantonda alınan nispeten küçük bir vergi.

e. Damga Vergisi:

Federal damga vergisinin yanı sıra, BS, TI, VD, VS ve GE kantonlarında ayrıca damga vergisi alınmaktadır. Mahkeme veya idari makamlar tarafından özel şahıslar için düzenlenen belgeler (ilamlar, kimlik yazıları, sicil kayıt örnekleri), özel şahıslar tarafından anılan makamlara verilen belgeler (dava yazışmaları, dilekçeler, şikayetler) ve her türlü hukuki işleme ilişkin belgeler (sözleşmeler, vasiyetnameler, makbuzlar) vergilendirilmektedir. Wallis (VS) kantonunda iskambil kağıtlarından da damga vergisi alınmaktadır. Cenevre (GE) kantonunda kayıt harcı tahsil edilmektedir.

f. Reklam Tabelası Vergisi:

Uri (UR) kantonunda, kamuya açık yerlerdeki ticari amaçlı reklam düzenlemeleri, görsel ve sesli reklamlar vergilendirilmektedir.

g. Piyango Vergisi:

Çoğu kantonda piyango düzenlenmesi vergiye tabidir.

h. Hidroelektrik Santral Vergisi:

NW, GL, GR ve VS kantonları bu vergiyi, imtiyazlı hidroelektrik santrali sahiplerinden almaktadır.

► Tarım ve Gıda Ürünleri İhraç Potansiyelimiz

İsviçre'de gıda ve alkolsüz içeceklere yıllık yapılan harcama miktarı 2004- 2008 döneminde 28,1 milyon dolardan 30,7 milyon dolara yükselmiştir. Ülkede ambalajlı ürün satışlarında 2009 yılında bir önceki yıla göre artış gözlenmiştir. 2009 yılı içerisinde ise hammadde fiyatlarındaki artış, işsizlik gibi nedenlerle dönemsel düşüşler görülmüştür.

Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün	Ülkenin Toplam İthalatı 2009 (milyon dolar)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2009 (milyon dolar)	Türkiye'nin Toplam İhracatı 2009 (milyon dolar)	Dünya İthalatında Ülkenin Payı 2009	Türkiye'nin Ülkeye İhracatındaki Değişim 2008-2009 (%)	Ülkenin Toplam İthalatındaki Değişim 2008-2009 (%)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2009 Aylık Veriler*	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2010 Aylık Veriler*	Ülke İthalatında İlk 5 Ülke ve Pazar Payları (%)	Ülkenin Türkiye'ye ve Rakip Ülkelere Uyguladığı Gümrük Oranları
Su Ürünleri	03	Su Ürünleri	425	1,1	155	0,5	-22	-2,6	0,9	0,8	Hollanda(14,8), Fransa(12) Danimarka (10,8), Viet-Nam(10,5), Norveç(7,5), Türkiye(0,3)	AB(7,88-13,4 arasında değişmektedir) TR(0-13,24 arasında değişmektedir)
Sert Kabuklu Meyveler	200819	İşlenmiş fındık (Kavrulmuş/dilimlenmiş/1 Kg dan büyük ambalajlarda)	38	10,1	414	2	-27,4	-10,3	9,3	11,2	Türkiye(28,8)Almanya(27,5),ABD(19,9),İtalya(8,4),Fransa(4,9)	AB(7,88) , ABD()Türkiye(0)
Kuru Meyveler	08042090	Kuru incir	14,9	9,4	176	4,6	-14,2	11,4	7,2	7,3	Türkiye(75,4), Fransa(7,3), İtalya(3,7), Almanya(3,4), Brezilya (2,9)	MFN: 4CHF/100gros kg, -Türkiye, AB, Brezilya-
Kuru Meyveler	080620	Kuru üzüm	9,3	3,6	407	0,7	-11,9	-6,3	3,3	3,8	Türkiye(50,5), Güney Afrika(20,5)Almanya (18,6),ABD(3,0), Şili (2,5)	MFN: %0 Türkiye, Güney Afrika, AB, ABD, Şili
Kuru Meyveler	081310	Kuru kayısı	5,8	3	279	1,6	-5,5	-9,4	2,7	3,4	Türkiye(58,5), Güney Afrika(23,2), ABD(4,9), Almanya (4,4), Fransa (1,4)	MFN: 4CHF/100gros kg, -Türkiye, AB, Güney Afrika,
Bisküvi	1905	Bisküvi, gofret, baklava vd. şekerli unlu mamuller	369	1,7	417	1,6	11,9	0,4	1,2	1	Almanya(32,1), İtalya(18), Fransa(15), Avusturya(9), Hollanda(6)	MFN:(15,05-75,05/100gros kg, AB(1,6-21,5/100net kilogram)
Makarna	1902	Makarna	103	0,15	149	1,6	119,7	5,3	0,1	0,04	İtalya(65),Almanya(11), Belçika(8), Fransa,(5) Avusturya(4)	AB(1,6-21,5CHF/100 net Kg), Türkiye(15,05-74,05CHF/100 gres Kg)
Şekerli ve Çikolata Mamuller	1806	Kakaolu mamuller	194	0,37	352	1	63,8	2,5	0,07	0,08	Almanya(43,4), Hollanda(14,5), İtalya(13,1), Belçika(10,0), Fransa(9,0)	AB(2,23-8,57 arasında değişmekte), Türkiye (6,39-9,66 arasında değişmekte)
Dondurulmuş sebze	0710	Dondurulmuş sebze	28,8	0,37	55,4	0,6	47	-11,4	0,4	0,4	Belçika(22,4),Çin(14,1), İtalya(13,8), Almanya(8,6), İspanya(5,9)	AB(122,3F/100kg) ,Çin(), Türkiye (140F/100 Kg)
Dondurulmuş meyve	0811	Dondurulmuş meyve	54,7	1,3	28,2	1,9	6,6	-15,5	1,2	1,1	İtalya(15,8),İspanya(11,5), Şili(11,2),Sırbistan(10,7), Polonya (9,3),Türkiye (2,8)	AB, Türkiye,Şili için (0,1-38 CHF/100 gros kilogram
Şekerli Mamuller	1704	Şekerli mamuller	91,8	0,7	256,4	1,2	10,5	2,9	0,55	0,48	Almanya(40,2), Avusturya(13,8), Fransa(10,3), Hollanda(7,7), İspanya(5,5)	AB (0-25,75/100net kg), MFN (4,4-106 CHF/100gros kilogram)
Sert Kabuklu Meyveler	0802	Sert Kabuklu Meyveler	136,8	39,2	840	2,1	-21	-24,9	36,3	36,6	Türkiye(30),İtalya(21), ABD(20), İspanya(9), Almanya(6)	MFN (Türkiye-ABD) : %0-10CHF/100gros Kg, AB(0),

Kaynak : Tablonun hazırlanmasında Türkiye'ye ilişkin rakamlarda TÜİK, diğer ülkelere ilişkin istatistik rakamlarında UN-ITC TradeMap, gümrük vergisi konusunda AB ülkeleri için TARIC diğer ülkeler için kendi gümrük idarelerinin verileri kullanılmıştır.

* Veriler 11 aylıktır.

Bisküvi

Bisküvi ve Unlu mamuller

İsviçre bisküvi sektörünün satış hacmi 35 milyon ton olup bunun 30 milyon tonu tatlı 5 milyon tonu ise tuzlu bisküvilerden oluşmaktadır. 2009 yılında 418 milyon CHF değerinde satış yapılmış .2008 yılına göre satışlarda %1 oranında düşüş yaşanmıştır. Ancak Tuzlu bisküvi satışları genel ortalamanın üstünde seyretmiş ve %3 oranında gerçekleşmiştir. Bisküvi piyasasında Migros Genossenschaftsbund eG'un payı %31 dir.Kömbly(%13,2), Wernli AG (%130)diğer önemli üretici firmalardır.Sektörde söz sahibi 11 büyük üretici firma vardır. Bunların yanı sıra diğer küçük firmaların payı%15,8, Fason üretimin (Private label) payı % %15,2oranındadır.2009 ve 2010 dönemi için genel tüketim eğilimlerinde düşüş olmasına karşın ekonominin zor günlerinde yine de küçük lüks ürünler olarak değerlendirildikleri bisküvi alımında kısıtlamaya gitmeleri beklenmemektedir. 2008 yılında bu ürün grubunda satışların artmasına karşın 2009 yılında satışlar yavaşlamış ve tüketiciler tercihlerini indirimli ve promosyonlu ürünlerden yana kullanmışlardır.

Tüketiciler tatlı bisküviler yerine daha az yağ ve şeker içeren tuzlu ürünleri tercih etmeye başlamışlardır. Söz konusu ürünlerin ev dışında da atıştırmalık olarak tüketimi eğilimi artmıştır.Tuzlu bisküvilerde yeni ürün çeşitleri arasında farklı tahılların unları ile üretilen çeşitler (mısır,çavdar,piriç,darı) ile ayrıca susam tohumu, keten tohumu ve ayçekirdeğinin kullanıldığı yeni ürünler piyasaya sürülmüş yeni ürünlerdir. Organik ürünler içerisinde yine tuzlu bisküvi çeşitleri çoğunluktadır. Sektörde ambalajlama ise ile de yenilikler getirilmektedir. Çocukların tüketimine uygun taşınması kolay küçük ambalajlar tasarlanırken,yetişkinler için de ünlerin tek tek ambalajlanmakta bu yolla kaliteli ve sağlıklı ürün imajı verilmeye çalışılmaktadır.

2009- 2014 dönemi için tatlı bisküvi satışlarında % 2,25,tuzlu bisküvi satışlarında %13,1 oranında artış beklenilmektedir. Tatlı ürün grubu içerisinde çikolata kaplamalı ürünler,(%4,9), ve sade bisküviler (%2,5) en çok satışın beklendiği ürün gruplarıdır.

Dondurulmuş Meyve Sebze

Dondurulmuş meyve sebze

İsviçre dondurulmuş sebze satışları 2009 yılında 18,5 ton olmuştur. Satışlar, tüm dondurulmuş gıdalarda olduğu üzere 2004-2009 döneminde sürekli artmıştır. Dondurulmuş sebze karışımları toplam satışlardan % 53 oranında pay almıştır. Bu ürün grubunun tercih nedenleri arasında ana yemeğin yanında sunumda renkleri ile iştah açmaları,sağlıklı bir garnitür olması ve evde yapılmış salataya olan düşkünlükleri ve bu kapsamda salata yar,ne uygun bir alternatif olması başlıca tercih nedenleri arasında yer almaktadır.

Diğer öne çıkan ürün gruplar karnabahar, bezelye, havuç olmuştur ve satışlardan %15 pay almıştır. Brokoli ve çiçek karnabahar karışımı %5 pay ile 3. önemli grubu oluştururken havuç karışımı ve bezelye %5er, brokoli ve karnabahar %4 er oranında değerce pay almışlardır.

Bu gruplardan bağımsız olarak değerlendirilen dondurulmuş patates satışı ise 2009 yılında 15,8 ton olmuştur. İsviçreli tüketiciler açısından dondurulmuş sebze günlük beslenme için sağlıklı ve hazırlanması kolay ve yemeklerinde et ve balığın yanına eşlik edebilecek sağlıklı bir seçim olarak değerlendirilmektedirler.

Kaynak: Trademap, Ülke Uzmanı görüşü

Kuru Meyveler

Kuru meyveler

Türkiye bu ürün grubu için; gerek doğrudan tüketime yönelik ürünlerde gerek gıda sanayine girdi olan ürünlerde, İsviçre pazarının en büyük tedarikçisi konumundadır. İsviçreli ithalatçıların önceliği kaliteli üründür. Ülke ithalat aşamasında, özellikle anlaşma koşullarına uygun kalitede ve miktarda ürün sağlama konusunda tedarikçi ülkelerle sorunlar yaşayabilmektedir.

Bu ürünler özellikle kahvaltılık gevrekler ile fırıncılık ürünleri içerisinde kullanılmakta ayrıca doğal ürünler satan dükkânlarda ve süpermarketlerde satılmaktadır. Kahvaltılık gevrek üretiminde özellikle incir ve erik kullanılmaktadır. Organik koşullara uygun olarak üretilmiş olan ürünler başta olmak üzere kuru meyveler olan talebin önümüzdeki yıllarda da artarak devam etmesi beklenmektedir.

'Günde 5 öğün meyve/sebze tüketimi' konusunda İsviçre devleti tarafından başlatılmış olan bir kampanyanın varlığı ve konunun tüketiciler tarafından da benimsenmiş olması, obezite ve sağlıklı beslenme konusundaki duyarlılıklarının gelecek yıllarda da devam edeceği tahmin edilmektedir. Sağlıklı beslenme konusunda tüketicilerin hassasiyetlerinin ve bu doğrultuda artan tüketim eğilimleri dikkate alınarak ülkemizin anılan pazarda varlığını tanıtmaya yönelik kampanyaları ve ürün çeşitlendirmesi ile pekiştirmesi gerekmektedir.

Doğrudan tüketime yönlendirilecek çeşitler için, kuru meyvelerin bir ara öğün olarak sağlıklı bir seçim olarak pazarda tanıtılabileceği ve bu kapsamda yeni ürün çeşitleri geliştirilebileceği ayrıca ve farklı tüketici tercihlerine cevap verecek şekilde tasarlanmış değişik ambalajlarla pazarlanması ile ürünlerin farklı tüketici grupları için daha cazip hale getirilerek ürünlere olan talebi arttırılabileceği düşünülmektedir.

Kaynak: Trade map, Euromonitor, Ülke Uzmanı görüşü

Makarna

MAKARNA

İsviçre dünyada ithalatçı ülkeler arasında 14. sırada yer almaktadır. Her ne kadar 2009 yılında ithalati düşmüşse de bu düşüş toplam tarım ürünlerinde görülen düşüşün gerisinde kalmış diğer bir ifade ile kriz makarna tüketimini nispeten daha az etkilemiştir.

Makarna ülkedeki tüketilen temel gıdalar arasında yer almaktadır. İsviçre'de makarna 2009 yılında değer olarak % -1 oranında düşerken , miktar bazında %1 oranında artmıştır. Toplam makarna satışı (Kuru ve taze/soğutulmuş ve konserve alt grupları) 415 milyon CHF ve 78 000 ton olmuştur. Toplam satış miktarında kuru makarna 65 000 ton ile piyasadaki en büyük paya sahip alt ürün grubudur.

Ülkedeki kuru makarna satışlarında 2008 yılında bir önceki yıla göre değer olarak % 10 oranında artış olmasına karşın 2009 yılında artış % 2 düzeyinde kalmıştır. 2009 yılındaki düşüşün nedenleri arasında buğday ve sıvı yağ fiyatlarındaki artış gösterilmekte olup, sonuçta tüketiciler alternatif karbonhidrat kaynaklarına yönelmişlerdir. Nispeten sınırlı bütçesi olan tüketiciler ürünü restoranlarda tüketmek yerine evde kendileri hazırlama yolunu seçmişlerdir. Ayrıca taze/ soğutulmuş makarna çeşitleri de kuru makarnaya bir alternatif oluşturmuştur.

Tüketicilerin sağlıklı beslenme yönündeki tercihleri sonucu, makarna sektöründe açık alanda yetiştirilen tavukların yumurtalar kullanılmaya başlanmıştır. Tam buğdaydan üretilen makarna ile içi dolgu makarnalardan organik makarna çeşitleri piyasaya yeni sürülen çeşitlerdir.Tüketici eğilimleri yönünde piyasaya yeni sürülen ürünler sektörü canlandırmaktadır. Kuru makarna çeşitleri piyasadaki satışlardan en büyük payı almaktadır.

Ülkedeki en önemli dağıtım kanalı Migros Genossenschaftsbund olup 2008 yılı satışlarının değerce %39 unu gerçekleştirmiştir. Uzun dönemde kilo endişesi taşıyan tüketiciler için düşük kalorili ürünlerin ayrıca çocuklar ve ebeveynleri için özel ürünlerin piyasaya sürüleceği düşünülmektedir.

Yukarıda söz edilen tüketici eğilimleri dikkate alınarak, İsviçre'ye makarna ihracatında organik ürünlere, tam buğday unundan mamul çeşitlere ve sebze makarnalara ürün yelpazesi içerisinde yer verilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

Kaynak: Euromonitor, Global Market Information Database ,Trademap, Ülke Uzmanı görüşü.

Sert Kabuklu Meyveler

Sert Kabuklu meyveler

İşlenmiş fındık mamulleri ihracatında (GTİP No: 20 0819) Türkiye lider tedarikçi konumunda olup üretici niteliği nedeniyle pazardaki payını daha da artırmaya mümkün görülmektedir. İşlenmiş olması nedeniyle bu ürün arubuna aümrük veraisi uvaulanmaktadır. Ülkede sağlıklı

beslenme konusunda artan duyarlılık ve tüketicinin seçimini bu kapsamdaki ürünlere yoğunlaştırması nedeniyle pazarda ürünün tanıtımının bu kapsamda yapılmasında ve pazarlama stratejilerinin bu yönde geliştirilmesinde yarar olduğu düşünülmektedir.

İsviçre sert kabuklu meyveler piyasasında (GTİP 0802), Türkiye son 5 yıl boyunca birinci tedarikçi ülke konumunda olup pazara en çok satılan ürün kabuklu ve dilimlenmiş fındıktır. Ülkenin sert kabuklu meyve ithalatı 2005 yılında en yüksek düzeye ulaşmış olup, global ekonomik krize bağlı olarak ithalat değeri 2009'da son 5 yılın en düşük düzeyine inmiştir.İsviçre tarafından ithal edilen fındığın önemli bölümünün çikolata üretiminde kullanıldığı bilinmektedir.

Fındığın yanı sıra badem, kestane,fıstık İsviçre ithal edilen diğer sert kabuklu ürünlerdir(GTİP 0802). İsviçre'nin fıstık ithalatından Türkiye'nin aldığı pay %1,7 oranında olup ihracatçılar arasındaki sıralamada ülkemiz, Almanya,İtalya, ABD, İran ve Çin'in ardından gelmektedir. Bu bağlamda Türkiye'nin İsviçre'ye fıstık ithalatında üretici olmayan ülkelerin satışlarının büyüklüğü ve ülkemiz menşeli ürünlerin vergi avantajı olduğu dikkate alınarak satışlarımızın artırılmasını olanağı bulunmaktadır. Ayrıca organik ürün çeşitleri için pazarda önemli bir talep bulunmaktadır.

Kaynak: Trademap, Ülke Uzmanı görüşü

Su Ürünleri

İsviçre'de kişi başına balık tüketimi 15,6 kg/yıl olup bu değer AB ortalamasına altında olmasına karşılık (20kg/yıl), dünya ortalamasının (16kg/yıl) üstünde seyretmektedir. Ülkede dondurulmuş balık olarak 2009 yılında 11 000 ton balık satışı olmuştur. Bu değer diğer alternatif protein kaynakları olan tavuk için 3,8 ton, kırmızı et için 2,7 ton olduğu dikkate alındığında tüketici tercihinde balığın önceliği ortaya çıkmaktadır. Ülkenin tam bir kara ülkesi olması nedeniyle sadece kültür balığı üretilmektedir. 2009 yılında 1214 ton kültür balığı üretilmiştir. Su ürünleri ürünleri konusunda tamamen dışa bağımlı durumda olan İsviçre ülkemiz açısından her zaman önemini koruyacaktır.

Kaynaklar:
http://earthtrends.wri.org/pdf_library/cp/coa_cou_756.pdf
www.fao.org
Uzman görüşü

Şekerli ve Çikolatalı Mamuller

Şekerli ve Kakaolu Mamuller

Dünya çikolata ve kakaolu mamulleri üretici ve ihracatçı olarak da önemli yeri olan İsviçre'de Türkiye 15.inci sıradaki tedarikçi ülke konumundadır. Krize rağmen lüks tüketimin simgesi olan çikolatalı mamuller ithalatında % 2, 5 oranında büyüme ile üretim 73 000 tona ulaşmıştır. 2009 yılında perakende satışlardan sütlü çikolata %57, siyah çikolata%23, dolgu çikolata %13, beyaz çikolata ise %6 pay almıştır. 2009 yılında ülkedeki çikolata satışlarının % 56 sı süper/hipermarketler aracılığı ile gerçekleştirilmiştir.

Kaynak: Euromonitor, Global Market Information Database

Yaş Meyve Sebze

Yaş Meyve Sebze

İsviçre mutfak kültüründe Fransız, İtalyan, Alman ve Avusturya kültürünün etkisi yükündür. Avrupa standartlarının üzerindeki gelir düzeyine sahip tüketiciler en yüksek kalitede ki ürünleri talep edilmektedirler. Günde 5 öğün meyve/sebze tüketimi' konusunda devlet tarafında yürütülen kampanyanın da etkisiyle ülkede meyve sebze tüketiminde artış olmuştur. 2005-2009 döneminde İsviçre'de meyveye yapılan harcama 2 233 milyon CHF'dan 2598milyon CHF 'ına yükselmiştir. Buna karşın aynı dönemde meyve fiyatları % 5,4 oranında düşmüştür. Kişi başına yıllık tüketilen meyve miktarı ise 205,6kg dan 228,3 kg'a yükselmiştir.

Ülkedeki başlıca dağıtım kanalları tüketici zincir mağazaları, toptancılar, indirimli satış yapan mağazalar, hazır toplu yemek servisi yapan firmalar, kantinler, hızlı tüketim restoranları, haftalık semt pazarları, çiflikten doğrudan satış, gıda v.d sanayidir.

İsviçre'de üretilen ürünlerin ithalatı kotaya bağlı iken üretilmeyen ürünler kotasız olarak ülkeye ithal edilmektedirler. Kotaya tabi ürünlerde miktar ve süre konusunda kısıtlama uygulanmaktadır. Bunun yanı sıra Turunçgiller ve ülkede üretilmeyen meyve ve sebze potansiyel arz etmektedir.

Kaynak:http://www.sippo.ch/internet/osec/en/home/import/publications/food.-ContentSlot-96211-ItemList-26311-File.File.pdf/pub_food_fru

Sanayi Ürünleri ve Hizmetler İhraç Potansiyelimiz

Sektör	GTİP	Potansiyel Ürün	Ülkenin Toplam İthalatı 2009 (milyon dolar)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2009 (milyon dolar)	Türkiye'nin Toplam İhracatı 2009 (milyon dolar)	Dünya İthalatında Ülkenin Payı 2009	Türkiye'nin Ülkeye İhracatındaki Değişim 2008-2009 (%)	Ülkenin Toplam İthalatındaki Değişim 2008-2009 (%)	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2009 Aylık Veriler*	Türkiye'nin Ülkeye İhracatı 2010 Aylık Veriler*	Ülke İthalatında İlk 5 Ülke ve Pazar Payları (%)	Ülkenin Türkiye'ye ve Rakip Ülkelere Uyguladığı Gümrük Oranları
İlaç Sanayi	3004	Dozajlı ilaç karışımları	12378	32	378	7	12,5	5	16,1	19,9	Almanya(23), İtalya(20), İspanya(10,5), ABD(8,4), Fransa(8,1)	Tüm ülkeler için (0)
Hazır Giyim	6109	Tişört	225	19,9	2400	0,84	-28,7	-17	8,1	7,9	Almanya(50), İtalya(6), Türkiye(5), Çin(4,5), Fransa(4)	AB(0), MFN (Türkiye): Pamuklular için152CHF/100 gros Kg ve (Diğerleri için) 391CHF/100 gros Kg,
Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	8704	Kamyonlar ve Yük Taşıma Araçları	931	18,9	2303	0,99	-17,9	-24,7	2,5	0,34	Almanya(34,2), Fransa(18), İtalya(10,2), Hollanda(7,6), Avusturya(7,5)	AB(0), MFN(0-74 CHF/100 gros kilogram)
Alüminyum İnşaat Malzemeleri	7606	Alüminyum Levhalar	291,6	18,6	231	1,5	-16,5	-31,5	16,5	36,1	Almanya(27), İtalya(13,6), İspanya(11), Norveç(7), Türkiye(6)	AB(0), MFN(22 CHF/100 gros kilogram)
Ev Tekstili	6302	Yatak Örtüsü, Masa Örtüsü	202	17,6	989	1,4	-37,7	-10,6	16,1	19,9	Almanya(27), Türkiye(10), Fransa(8,4), İtalya(7,6), Avusturya(6,7)	AB(0), MFN(87-460 CHF/100 gros kilogram)
Elektrikli Makineler ve Kablolar	8528	Televizyonlar	833	14,9	1738	0,1	-26,8	-19	13,6	12,3	Almanya(27), Türkiye(10), Fransa(8,4), İtalya(7,6), Avusturya(6,7)	AB(0), MFN(0-58 CHF/100 gros kilogram)
Hazır Giyim	6204	Kadın Takım, Elbise Etek v.b.	792	8,7	1705	1,71	-26,9	-13	8,1	7,9	Almanya(39,9), İtalya(21,8), Fransa(11), Çin(7,4), İspanya(2,8)	AB(0), MFN(231- 1428 CHF/100 gros kilogram)
Alüminyum İnşaat Malzemeleri	7604	Alüminyum Çubuk Ve Profiller	292	7,2	458	1,5	-18,7	-31,5	6,7	6,5	Almanya(27), İtalya(13,6), İspanya(11), Norveç(7),	AB(0), MFN (Türkiye): için26 ve 28CHF/100 gros Kg ve

Otomotiv Ana ve Yan Sanayi	8703	Otomobiller	7217	2,7	6087	1,33	-28,7	-13,9	1,8	5,8	Türkiye(0,4), Almanya(43,3), Japonya(11), Fransa(8,6), Belçika(4,9), İspanya(4,9)	AB(0), MFN(12 CHF/100 gros kilogram)
Hazır Giyim	6115	Çorap	140	2,3	881	1,4	-26,9	-7	1,22	1,27	Almanya(30,4), İtalya(20,5), Türkiye(10,2), Çin(6,2), Portekiz(4,7)	AB(0), MFN(130- 543 CHF/100 gros kilogram)

Kaynak : Tablonun hazırlanmasında Türkiye'ye ilişkin rakamlarda TUIK, diğer ülkelere ilişkin istatistik rakamlarında UN-ITC TradeMap, gümrük vergisi konusunda AB ülkeleri için TARIC diğer ülkeler için kendi gümrük idarelerinin verileri kullanılmıştır.

* Veriler 11 aylıktır.

Alüminyum İnşaat Malzemeleri

İsviçre'nin alüminyum üretimi 2004 yılından bu yana hızla düşmektedir. 2004 yılında 44500 olan üretim 2009 da 29500'e düşmüştür. Diğer ifade ile bu ürün grubunda dışa bağımlı durumdadır. Ülkede inşaat sektöründe yeni yatırımlar nedeniyle canlılığı koruması nedeniyle İsviçre ülkemiz açısından bu ürün grubunda önemini koruyacaktır. İsviçre'nin alüminyum üretimi 2004 yılından bu yana hızla düşmektedir. 2004 yılında 44500 olan üretim 2009 da 29500'e düşmüştür. Alüminyum mamulleri üretiminde dışa bağımlı olan İsviçre sanayi sektöründe önemli girdileri arasında yer almaktadır. Bu yönüyle alüminyum levhalar başta olmak üzere ülkemiz açısından önemli bir potansiyel ihracat ürünü konumundadır

Ev Tekstili

Ev tekstilleri kapsamında İsviçre'de yenilikçi tasarımlar ihracattan %30 pay almaktadır. Bu kapsam da öne çıkan ürün grupları perdeler,sofra ve yatak örtüleri, dekorasyonda kullanılan kumaşlar,halılar banyo ve mutfakta kullanılan tekstil ürünleri olup bu ürünler uzak doğudan menşeli ürünlerin rekabetinden daha az etkilenmektedirler. Bu ürün grubunda fiyat faktörü çok önemli rol oynamamakta olup talep miktarı fazla değişim göstermemektedir. Sektörde ünlü İsviçreli firmalar yer almakta olup klasik tarzın yanı sıra yenilikçi ürünleri de bulunmaktadır.

Hazır Giyim

İsviçre giyim sanayi satışlarının %60'ını kadın ve erkekler için dokuma dış giyim,%30'unu örgü iç giyim,%10unu ise şapka,eldiven,kravat, kaşkol eşarp gibi aksesuarlar oluşturmaktadır.

İsviçre giyim sanayinde kullanılan dağıtım başlıca dağıtım kanalları ve kullanım oranları Özel dükkanlar/Butikler) %55, gıda perakendecileri (%13), çok katlı mağazalar(%11), indirimli ürün mağazaları (%6), diğer kanallar (%3).

İsviçre tekstil ihracatının %40'ını Haut-Couture ürünler oluşturmaktadır. Bu ürünler Paris, Milano, Londra, New York, Tokyo ve Los Angeles başta olmak üzere önde gelen moda merkezlerindeki ünlü tasarımcılarca talep edilmektedir.

İlaç Sanayi

İsviçre Batı Avrupa'nın küçük ülkelerinden biri olmasına rağmen Dünya'nın en zengin sağlık pazarına sahiptir. Kişi başına sağlık harcamaları, 6 569 dolar (2009) ile Avrupa'da en yüksek olan ülkedir. Ülke, sosyal sigorta kaynakları ile çalışan, geniş bir özel ve kamu sağlık sistemine sahiptir. İlaç pazarı da 7 milyar dolarlık cirosu ile çok büyüktür.

Diğer birçok ülke gibi İsviçre Hükümeti de sağlık harcamalarını azaltma konusunda kararlıdır. Bu kapsamda başta jenerik ilaçların teşviki olmak üzere, çeşitli düzenlemeler, 2001 yılından beri başarı ile uygulanmaktadır. 2002 - 2006 döneminde jenerik ilaç pazarı hızla büyümüştür. Yürütülen araştırma ve geliştirme çalışmaları sektörün can damarını oluşturmaktadır. Son derece deneyimli uzman kadrosu ise sektörü güçlü kılan etmenlerin başında gelmektedir. İlaçlar arasında ise tanı ürünleri ve vitaminler başı çeken ürün çeşitleridir.

İsviçre ilaç sanayi çok gelişmiştir. Üretim ve araştırma kalitesi yönünden uluslar arası bir üne sahiptir. Sektöre iki firma hakimdir: Novartis ve Roche. Yerel pazarda iyi tanınan bu iki firmanın satışlarının büyük bir kısmını ihracat oluşturmaktadır. İsviçre AB üyesi olmamakla beraber ulusal düzenlemelerin büyük bir kısmı AB Direktifleri ile uyumludur. Fikri haklar hususunda DTÖ normları geçerlidir. Ülkede bulunan araştırmacı ilaç üreticilerinin başlıcaları şunlardır: Actelion, Boehringer-Ingelheim (Schweiz)GmbH, Cilag AG, Dr. Grossmann AG Pharmaca, Novartis, Roche, Siegfried CMS AG, Tillotts Pharma AG ve Vifor'dur. Jenerik ilaç üreticisi firmalar ise şunlardır: Acino Pharma, Helvepharm, Sandoz Pharmaceuticals, Spirig ve Steuli Pharma'dır. İlaç dağıtımında önde gelen firmalar: Amedis-UE AG, Galencia Holding, ve Voight AG'dir.

Kaynak: Business Wire, 3 Aralık,

Otomotiv Ana ve Yan Sanayi

Ticari Araç

İsviçre'de ticari araç sayısı 2004-2009 döneminde 343000 den 37 700e çıkmıştır. Ülkede 1000 kişiye 50 ticari araç düşmektedir. Ticari araç kapsamında arabalar kamyonlar, çipler, kamyonetler gibi karayolu taşımacılığında kullanılan tüm hafif ve ağır vasıtaları kapsamaktadır. Ülkede yolcu taşımada kullanılan araba sayısı ise (en fazla 9 kişi taşıyan arabalar) 3,9 milyon adettir. Ayrıca 794 000 adet iki tekerlekli araç bulunmaktadır.

Binek Arabalar

İsviçre'de en çok satılan araba VW Golf olup bunu Audi, Renault, Ford, Opel, ve Toyota izlemektedir. İsviçre'de 2009 yılında garajlardan 266 018 araba satılmış olup bu değer bir önceki yıla göre /,8 oranında daha düşüktür. 2010 yılı Ocak ayı verilerine göre satışlar bir önceki yıla göre %5,8 oranında artış göstermiştir.

İsviçre de trafikte bulunan araç sayısı 4,6 milyondur.1970 den itibaren ülkede 1000 kişiye düşen araba sayısı sürekli artmış ve 2008 yılında 610'a kadar çıkmış, 2009 yılında bu sayı 597ye düşmüştür.

http://www.auto-schweiz.ch/cms/index_fr.html

http://www.swissinfo.ch/eng/business/Carmakers_put_on_brave_glitzy_face_in_Geneva.html?cid=8406404

http://www.auto-schweiz.ch/Voitures_de_tourisme_par_marque.html

Teknik Tekstiller

İleri teknoloji ürünleri olan teknik tekstiller İsviçre tekstil ihracatından % 30 oranında pay almaktadır. İsviçreli firmalar dünyada önde gelen üreticiler arasında yer almaktadırlar. Bu sektörde ulaştırma, karayolu inşası, motorlu taşıt ve hava taşıtları yapımı , güvenlik, çevre koruma, tıp, spor gibi çok çeşitli alanlara yönelik üretim yapılmaktadır.

Kaynak: http://www.swisstextiles.ch/en/textilland_schweiz/umsatz_u_vertriebssegmente

İsviçre - Düzenlenen Önemli Fuarlar

Bireysel Katılımda Devlet Desteği Olan Fuarlar

Bauen & Modernisieren (Altbau-Modernisierung) - Exhibition on House Reconstruction (Zürich - Eylül/Her Yıl)

Yapı Teknolojileri ve Makineleri

Web Sitesi : <http://www.fachmessen.ch>

Bauen & Modernisieren (Altbau-Modernisierung) - Exhibition on House Reconstruction (Zürich - Eylül/Her Yıl)

Yapı Teknolojileri ve Makineleri

Web Sitesi : <http://www.fachmessen.ch>

CE Consumer Electronics Expo (Zürich - Eylül/Her Yıl)

Tüketici Elektronikleri

Web Sitesi : <http://www.ce-messen.ch>

Conference (Zürich - Eylül/Her Yıl)

Tıbbi malzeme / Ortopedi

Web Sitesi : <http://www.canontradeshows.com>